

แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่
อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร
กรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์
หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการ
ท่องเที่ยว ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

(ดร.สันติธร ภูริภักดี)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ศรีสุดา จงสิทธิผล)

ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร กรุงเทพมหานคร

พฤษภาคม 2553

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก ดร.สันติธร ภูริภักดี ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชลิสา รัตตสาร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยสยาม รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ คณบดีวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และดร.ประภาศรี พรหมประกาย อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณ คุณอุไร แต่งเอี่ยม ประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในกลุ่ม ซึ่งอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง ในการเก็บข้อมูล การตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ธนศร

กล้าอรอน

ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
ผู้ศึกษาค้นคว้า	ธนศร กล้ารอน
ที่ปรึกษา	ดร.สันติธร ภูริภักดี
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและ การท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552
คำสำคัญ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยศึกษาระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ของนักท่องเที่ยวชาวไทย และศักยภาพในการจัดการคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีของผู้ประกอบการ เพื่อนำมาศึกษาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม คือนักท่องเที่ยวชาวไทย และผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผลการศึกษาพบว่า ด้านที่พึงสำหรับนักท่องเที่ยวมีจำนวนห้องพัก 5 หลัง รองรับนักท่องเที่ยวได้ 100 คน อัตราค่าบริการบ้านพักโฮมสเตย์ 250 บาทต่อคน การบริการของผู้ประกอบการที่พักอยู่ในเกณฑ์ดีมาก แต่ที่พักในช่วงเทศกาลไม่เพียงพอกับนักท่องเที่ยว เนื่องจากจำนวนของห้องพักมีน้อยเกินไป ดังนั้นผู้ประกอบการต้องเก็บค่าบริการมาตรฐานเดียวกันทั้งปีและเพิ่มจำนวนห้องพักให้เพียงพอ ด้านอาหารและโภชนาการ บริเวณหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีมีบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มค่อนข้างน้อย ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว ราคาอาหาร คุณภาพ ความสะอาดของอาหารมีมาตรฐาน การให้บริการของพนักงานให้บริการดี โดยรวมด้านอาหารและโภชนาการนั้นมีคุณภาพ สด สะอาด อร่อย ถูกหลักโภชนาการ ด้านความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัยของผู้ประกอบการแก่นักท่องเที่ยวจะมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลเฉพาะในส่วนของบ้านพักเท่านั้น การบริการดูแลเรื่องความปลอดภัยยังมีไม่ทั่วถึงทุกบริเวณของพื้นที่ใกล้เคียง ควรเพิ่มการดูแลของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทั้งกลางวันและกลางคืนตลอด 24 ชั่วโมง ด้านการจัดการ การบริหารจัดการในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีนั้นมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบโดยอาศัยคนในชุมชน ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแล

ของกองทุนหมู่บ้าน นอกเหนือจากการบริหารจัดการด้านโฮมสเตย์แล้วยังมีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญเป็นตัวประสานงานด้านอื่นอีก ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวของโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีมีกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส คือ 1.เขียนลายเบญจรงค์ด้วยตนเอง 2.ทำบุญตักบาตร 3.โชว์ชกมวยไทย 4.ชมสวนกล้วยไม้ 5.นมัสการหลวงพ่อดำวัดนางสาว และควรเพิ่มกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ด้านสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่น่าอยู่ เนื่องจากมีการดูแลจากคนในชุมชนโดยการร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไก่อี แต่ควรที่จะเพิ่มเติมให้มีรถเข้ามาเก็บขยะตามหมู่บ้านทุกวันเพื่อให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านมูลค่าเพิ่ม คนในชุมชนหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีได้นั้นได้พยายามสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชนโดยการขายของที่ระลึกซึ่งใช้ผลิตภัณฑ์โดยชาวบ้าน และใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นทำการผลิต มีการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนสู่สังคมภายนอก เพิ่มโอกาสทางด้านศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการให้บริการที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาด ในส่วนของการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์นั้น โดยรวมแล้วมีการประชาสัมพันธ์ที่น้อยเกินไป เนื่องจากโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีนั้นไม่มีเว็บไซต์ในการเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเป็นของตนเอง

สารบัญ

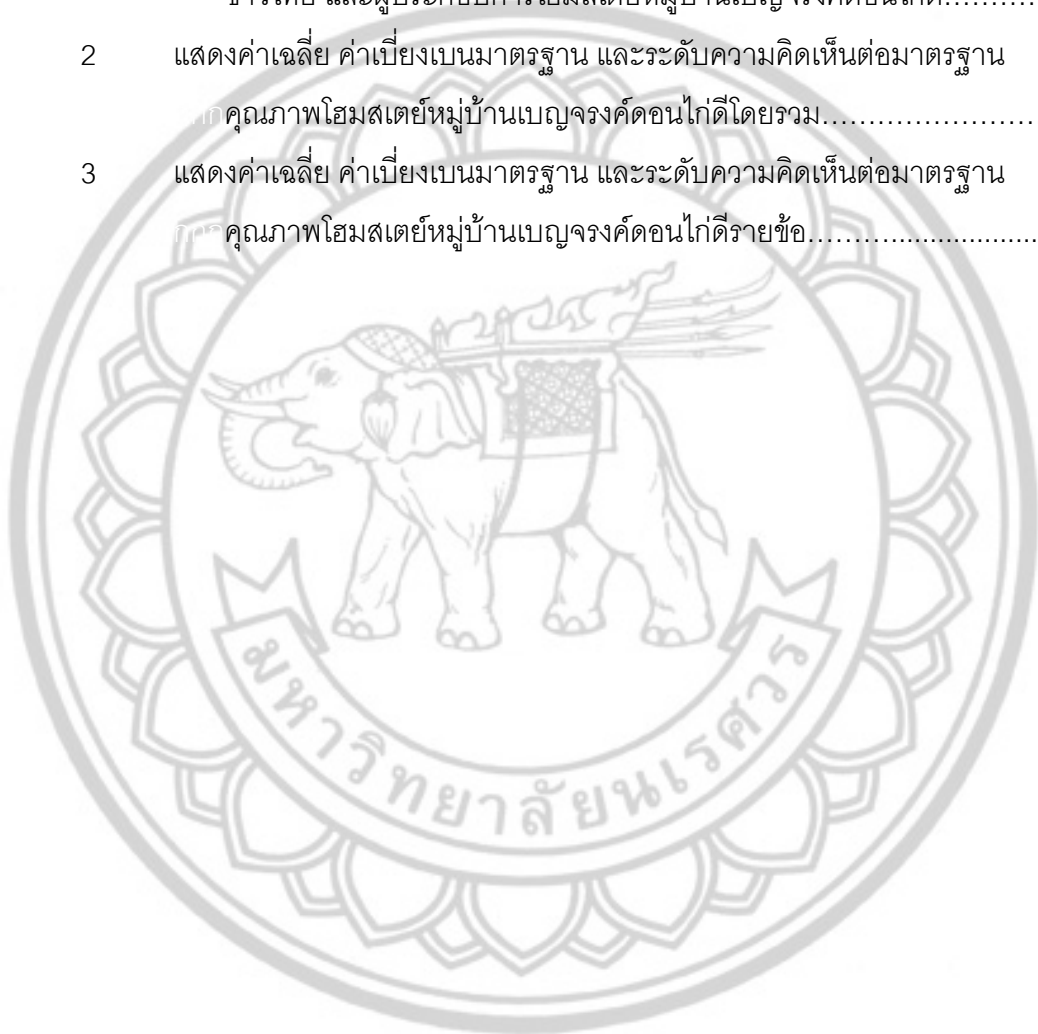
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.....	7
แนวคิดการจัดการขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว.....	12
มาตรฐานคุณภาพของโฮมสเตย์.....	14
การจัดการโฮมสเตย์.....	19
การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์.....	23
หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพบุคคล.....	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี.....	43
ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ ดอนไถ่ดี.....	52
ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี.....	55
วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT) ของโฮมสเตย์หมู่บ้าน เบญจรงค์ดอนไถ่ดี.....	56
5 บทสรุป.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผลการวิจัย.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	80
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	97

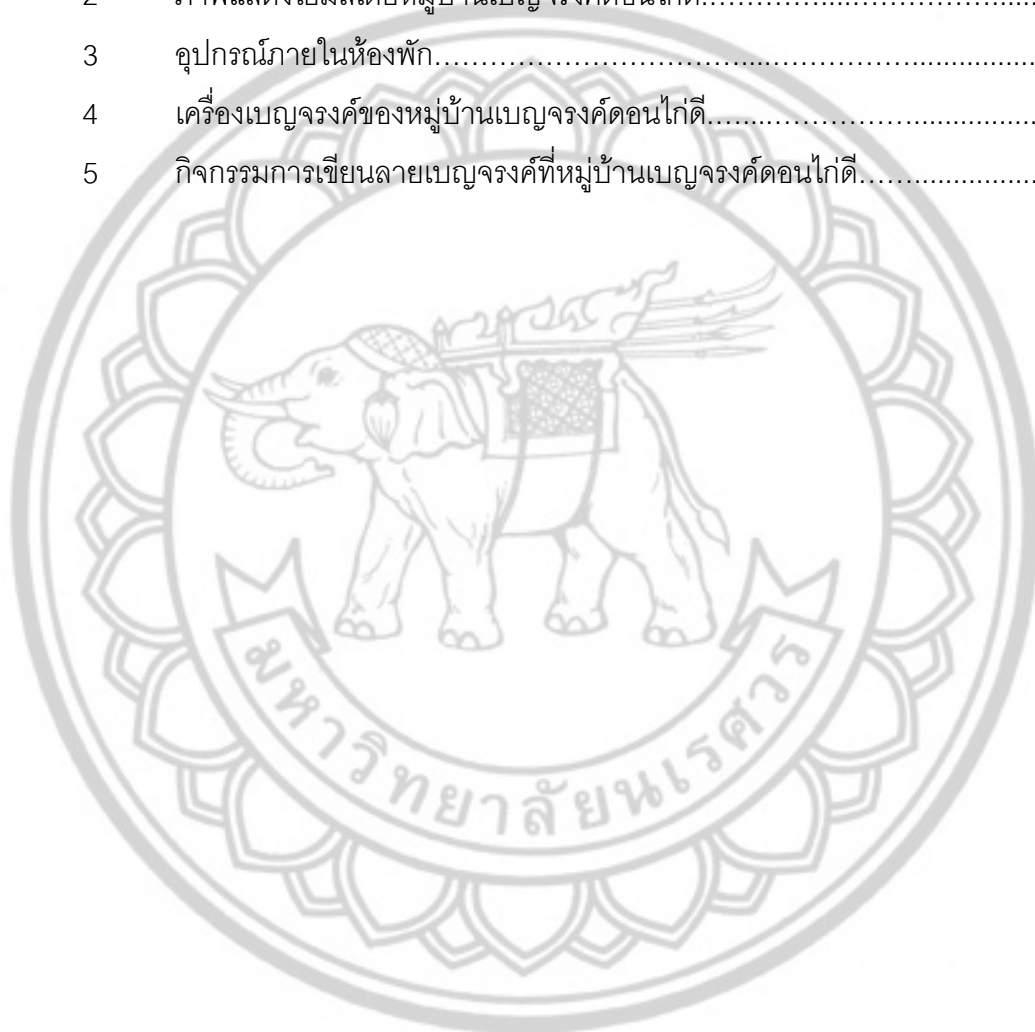
สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย และผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี.....	41
2	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีโดยรวม.....	43
3	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีรายข้อ.....	44

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2	ภาพแสดงโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่.....	93
3	อุปกรณ์ภายในห้องพัก.....	94
4	เครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่.....	94
5	กิจกรรมการเขียนลายเบญจรงค์ที่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่.....	95

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

จากการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของภาครัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันของแต่ละชุมชน เพื่อผลิตสินค้าที่ใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นออกมาจำหน่าย และสร้างรายได้ให้แก่แต่ละชุมชน ทั้งยังช่วยส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวอีกด้วย

ซึ่งจากโครงการดังกล่าว ทำให้เกิดสินค้าและผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เข้าสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการแข่งขันในตลาดสูง แต่ละกลุ่มจึงต้องพัฒนารูปแบบสินค้า คุณภาพ และสร้างจุดเด่น เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน และขยายส่วนแบ่งทางการตลาด

หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ตำบลดอนไก่อดี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จึงเกิดขึ้น จากการรวมตัวกันของคนในชุมชน เพื่อผลิตสินค้าพื้นบ้านเครื่องเบญจรงค์ออกจำหน่าย และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จัก โดยเริ่มจากการสร้างตราสินค้า สร้างจุดเด่นให้กับสินค้าของตนเอง และเพิ่มกิจกรรมอื่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี

เพื่อให้เป็นที่สนใจจึงมีการสร้างจุดเด่นในเรื่องของวัฒนธรรมโดยผสมผสานวิถีชีวิตของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทางกลุ่มจึงจัดตั้งโฮมสเตย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาพักและเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รวมไปถึงการศึกษาวิถีผลิตสินค้าเบญจรงค์

โฮมสเตย์เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสามารถดำเนินการได้ในชุมชนต่างๆ ของประเทศไทย เช่น พื้นที่ที่ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เช่น บ้านอุ้มยอม จังหวัดตาก เกาะยาว จังหวัดพังงา บ้านห้วยอี จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น และในพื้นที่มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) เช่น บ้านท่าด่าน จังหวัดนครนายก เป็นต้น ขณะที่การจัดโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Attractions) และแหล่งท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรม (Cultural Attraction) นั้น มักจะมีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวที่นำเสนอเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น บ้านปลายโพงพาง จังหวัดสมุทรสงคราม บ้านเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น

ปี 2551 สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ทำการตรวจประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ และได้หมู่บ้าน ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานทั้งสิ้น 50 หมู่บ้าน 449 หลัง ครอบคลุมพื้นที่ 27 จังหวัดทั่ว

ประเทศ ภาคเหนือมี 15 หมู่บ้าน 138 หลังคาเรือน ครอบคลุม 8 จังหวัด คือ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เชียงราย แม่ฮ่องสอน สุโขทัย เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 13 หมู่บ้าน 165 หลังคาเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัด คือ นครราชสีมาหนองบัวลำภู อุตรดิตถ์ และเลย ภาคใต้ มี 7 หมู่บ้าน 61 หลังคาเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด คือ สุราษฎร์ธานี กระบี่ ตรัง สตูล และชุมพร ส่วนภาคกลางมี 10 หมู่บ้าน 65 หลังคาเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 6 จังหวัดคือ พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี สมุทรสาคร สมุทรปราการ อ่างทอง และสิงห์บุรี และภาคตะวันออก มี 5 หมู่บ้าน 20 หลังคาเรือน ครอบคลุม 4 จังหวัด คือ ระยอง ตราด จันทบุรี และปราจีนบุรี

จากการสำรวจในระยะปี 2548-2550 พบอีกว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์เฉลี่ย 3 ปี เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 511 คนต่อปี ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติ 102 คนต่อปี นักท่องเที่ยวไทยนิยมมาเกิน 10 คน ขณะที่ต่างชาติมาแค่ 3-6 คน หรือมาเป็นคู่ คนไทยที่เข้ามาจะเป็นวัยทำงาน แต่ต่างชาติจะเป็นทั้งวัยทำงานและผู้สูงอายุ กลุ่มคน ที่มาเที่ยวกับคนไทยจะเป็นเพื่อนที่ทำงานหรือสถาบันการศึกษา แต่สำหรับคนต่างชาติจะเป็นเพื่อน บริษัททัวร์ ครอบครัวหรือญาติ เป้าหมายในการมาพักโฮมสเตย์ของคนไทยเพื่อต้องการศึกษาดูงาน ท่องเที่ยวและวิจัย เช่นเดียวกับต่างชาติ

ดอนไก่ดี เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านดอนไก่ดี หมู่ 2 บ้านหนองรี หมู่ 3 บ้านตาสด หมู่ 4 บ้านคลองตะโก หมู่ 5 บ้านดอน หมู่ 6 บ้านสันพระนอม สภาพทั่วไปของตำบลดอนไก่ดี มีเนื้อที่ 5,179 ไร่ หรือ ประมาณ 5,2864 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มบริเวณปากแม่น้ำ บางพื้นที่เป็นที่ดอนพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำการเกษตร อาณาเขตของตำบล ทิศเหนือ ติดต่อกับ ต.ตลาดกระทุ่มแบน อ.กระทุ่มแบน ทิศใต้ ติดต่อกับ ต.นาดี, บ้านเกาะ อ.เมือง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ต.คลองมะเดื่อ อ.กระทุ่มแบน ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ต.ท่าเสา อ.กระทุ่มแบน

หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลดอนไก่ดี อำเภอกระทุ่มแบน เป็นแหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่สวยงาม เป็นสินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว และมี HOME STAY ไว้บริการ มีประวัติความเป็นมาเมื่อประมาณ พ.ศ.2525 กลุ่มชาวบ้านในหมู่บ้านส่วนมากเป็นกลุ่มลูกจ้างของโรงงานเสถียรภาพ หรือโรงงานซามโก้ จึงมีภูมิความรู้และทักษะ ขั้นตอนการผลิต ต่อมาโรงงานได้ปิดกิจการ กลุ่มชาวบ้านจึงรวมตัวกันทำการผลิตด้วยซามลายคราม ต่อมาความต้องการของตลาดมากขึ้น จึงได้พัฒนาต่อเนื่องจนเกิดเครื่องเบญจรงค์มาจนทุกวันนี้ได้รับการสนับสนุนจากราชการ และได้ส่งเข้าประกวดหมู่บ้านและได้รับรางวัลหัตถกรรมดีเด่นประจำปี 2544 และในปี 2546 ได้รับรางวัลชนะเลิศ “หนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล” และรางวัลโอทอประดับ 5 ดาวนอกจากนี้

ผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ ยังได้รับการคัดสรร เป็นผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัดและระดับภาคมากขึ้น จนปัจจุบันชาวบ้านในละแวกนี้มีการทำเครื่องเบญจรงค์ หรืองานเซรามิก นอกจากนี้ อีกรายได้หนึ่งของกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ ก็คือ โฮมสเตย์ ที่จะเปิดให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่สนใจวิธีการทำเครื่องเบญจรงค์เข้ามาพัก และจะมีกิจกรรมให้ทำกันคือ การทำเครื่องเบญจรงค์ โดยจะสอนวิธีการวาดลายและการลงสี เมื่อทำเสร็จแล้วก็จะให้ทุกคนนำกลับไปเป็นที่ระลึก

เนื่องจากพัฒนาโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ค่อนข้างดีที่ผ่านมามีรูปแบบและทิศทางการพัฒนาไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งที่ชาวดอนไก่อดี มีความเข้มแข็งและมีของดีในหมู่บ้านเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่ยังขาดการจัดการและการบริหารที่เป็นระบบ ทั้ง ๆ ที่เป็นหมู่บ้านที่มีศักยภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ” โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อความต้องการคุณภาพของนักท่องเที่ยวในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี และศักยภาพของการจัดการของผู้ประกอบการ เพื่อสามารถนำไปสู่การกระจายรายได้สู่ประชาชนและระบบเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้จะได้นำไปเป็นองค์ความรู้และเสนอแนะในการส่งเสริมและพัฒนาการโฮมสเตย์และท่องเที่ยวในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี
 - อ. กระทบเบน จ. สมุทรสาครของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2. เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี
 - อ. กระทบเบน จ. สมุทรสาครของผู้ประกอบการ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี
 - อ. กระทบเบน จ. สมุทรสาคร

คำถามการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานโฮมสเตย์ที่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ของนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างไร
2. ศักยภาพในการจัดการคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีของผู้ประกอบการเป็นอย่างไร
3. แนวทางในการพัฒนาโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีควรเป็นอย่างไร

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

1. ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2. ศักยภาพในการจัดการคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีของผู้ประกอบการ
3. แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ประกอบการสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงธุรกิจที่พักโฮมสเตย์ของตนให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว
2. โฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น
3. ผลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานที่พักโฮมสเตย์ในธุรกิจที่พักแรมของประเทศได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อ.กระทุ่มแบน

จ. สมุทรสาคร ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านประชากร** แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

ก. 1.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 379 คน

ข. 1.2 กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากส่วนราชการ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 5 ตัวอย่าง

2. **ขอบเขตด้านพื้นที่** การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อ.กระทุ่มแบน จ. สมุทรสาคร

3. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** เนื้อหาที่กำหนดในการครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

อ. กระทุ่มแบน จ. สมุทรสาครของนักท่องเที่ยวชาวไทย

3.2 ศึกษาศักยภาพในการจัดการคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

อ. กระทุ่มแบน จ. สมุทรสาคร ของผู้ประกอบการ

3.3 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

อ. กระทุ่มแบน จ. สมุทรสาคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางมาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีเป็นการชั่วคราวเพื่อเข้ามาพักค้างแรมภายในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง อุตสาหกรรมบริการที่มีในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภทประสานกันเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งโฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ฯลฯ

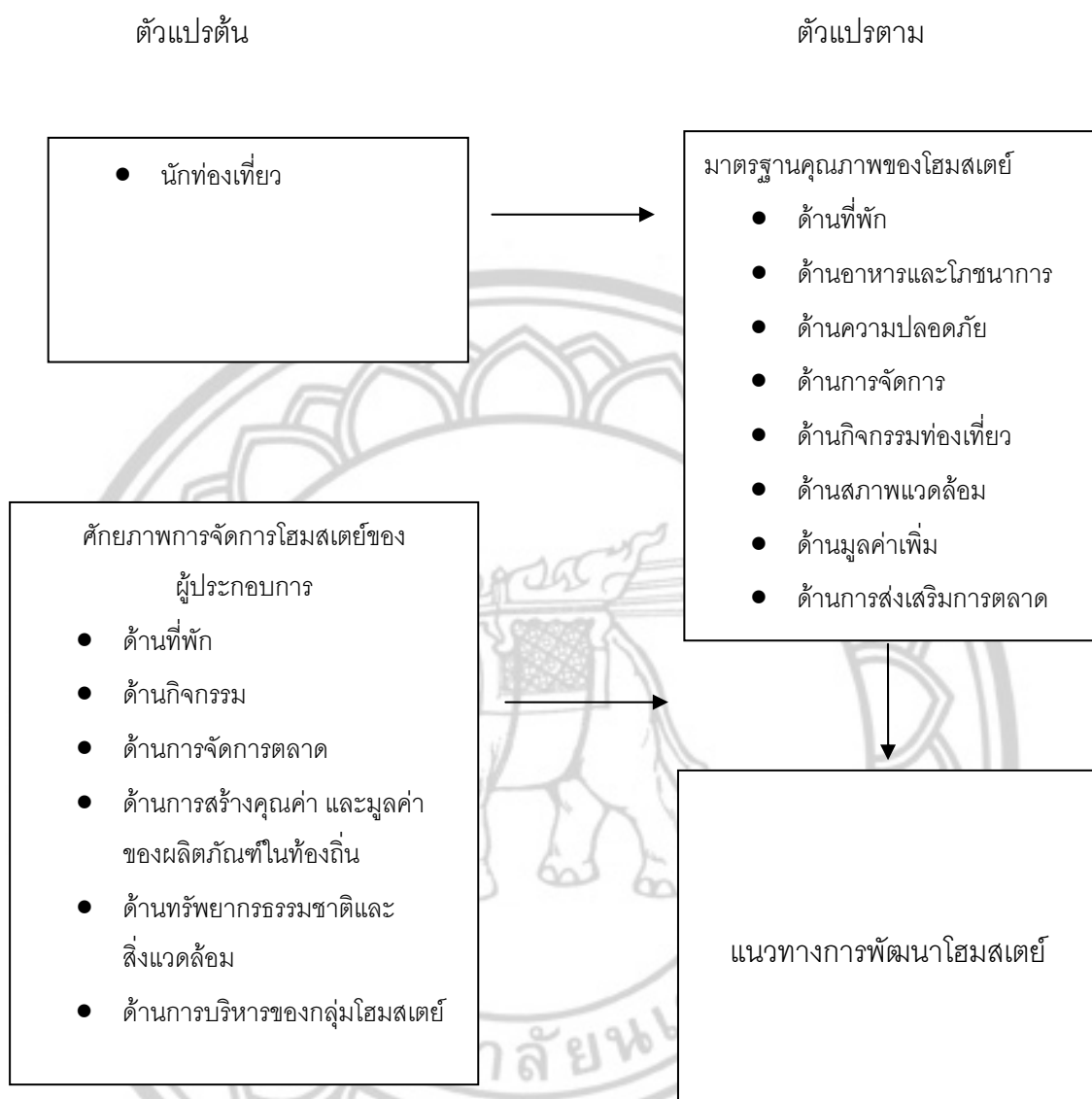
นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาพักค้างแรมในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

การจัดการคุณภาพ หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆของโฮมสเตย์ในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

โฮมสเตย์ หมายถึง ที่พักค้างแรมของนักท่องเที่ยวที่จัดขึ้นภายในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย หมายถึง โฮมสเตย์ที่จัดบริการอยู่ในระดับมาตรฐาน 8 ด้าน ประกอบด้วย ที่พัก อาหารและโภชนาการ ความปลอดภัย การจัดการ กิจกรรมท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม มูลค่าเพิ่ม และการส่งเสริมการตลาด ตามประกาศสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว เรื่อง มาตรฐานบริการท่องเที่ยว มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2548

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อมาตรฐานโฮมสเตย์ และศักยภาพการจัดการคุณภาพโฮมสเตย์ของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดี เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของโฮมสเตย์ การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องจึงมุ่งศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
2. แนวคิดการจัดการขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
3. มาตรฐานคุณภาพของโฮมสเตย์
4. การจัดการโฮมสเตย์
5. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์
6. หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549) ได้กล่าวไว้ว่า “การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นแนวคิดที่มุ่งดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงและเสริมแต่งแหล่งท่องเที่ยวจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ที่ดีขึ้น เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเยือน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย”

สำหรับแนวคิดการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้น แบ่งเป็น แนวคิดการพัฒนาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว และแนวคิดการพัฒนาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ ดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 สำรวจแหล่งท่องเที่ยว โดยดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบ ศึกษา ค้นคว้าว่ามีแหล่งท่องเที่ยวใดบ้างในพื้นที่ แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อตามการแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) คือ

- 1.1.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา เป็นต้น
- 1.1.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ

1.1.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของกลุ่มชนในสังคม

1.2 จัดแบ่งเขตพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว (Zoning) เป็นการแบ่งพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวออกเป็นเขตต่างๆตามความสำคัญของระบบนิเวศและกิจกรรมที่ยอมรับได้เพื่อควบคุมกิจกรรมของแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ โดยปกติการจัดแบ่งเขตพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวมักจัดแบ่งเป็น 8 เขต คือ

1.2.1 เขตพื้นที่บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว (Tourist Information Zone) เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว โดยมีเอกสารสิ่งพิมพ์ แผนที่ คู่มือเดินทาง มักเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้ทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว

1.2.2 เขตพื้นที่บริการธุรกิจท่องเที่ยว (Tourist Business Zone) เป็นพื้นที่ให้บริการอำนวยความสะดวกต่างแก่นักท่องเที่ยว เช่นบริการด้านที่พักแรม บริการอาหารเครื่องดื่มของที่ระลึก รวมทั้งการบริการด้านมัคคุเทศก์ มักเป็นพื้นที่ใกล้เขตพื้นที่นั้นธนาคารเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ได้สะดวก โดยเป็นพื้นที่ที่ไม่ทำลายจุดเด่นทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว

1.2.3 เขตพื้นที่นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว (Tourist Recreation Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่มีจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวตั้งอยู่ เพื่อให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสความงามและคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและศึกษาหาความรู้จากแหล่งท่องเที่ยว จัดเป็นเขตพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมากที่สุด

1.2.4 เขตพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural Environment Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสมบูรณ์ มีความคงทนพอสมควรเหมาะสำหรับการศึกษาธรรมชาติหรือทำกิจกรรมนันทนาการบางชนิด เช่น การเดินป่า การส่องสัตว์ การตั้งแคมป์ เป็นต้น โดยจะสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะที่จำเป็นและไม่ทำลายธรรมชาติ

1.2.5 เขตพื้นที่ประวัติศาสตร์ (Historical Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่มีหลักฐานสำคัญทางด้านมนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือซากดึกดำบรรพ์เหมาะสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีของมนุษยชาติ

1.2.6 เขตพื้นที่หวงห้าม (Restricted Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่ไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมเยือน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์ไว้เพื่อความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหรืออาจเป็นพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์ไว้เพื่อความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว หรืออาจเป็น

พื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์ไว้เพื่อความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหรืออาจเป็นพื้นที่ที่มีอันตรายสำหรับนักท่องเที่ยวหรือเป็นพื้นที่ที่ไม่ต้องการเปิดเผยให้นักท่องเที่ยวเห็น เช่น เขตพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า เขตพื้นที่อนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร เขตพื้นที่สงวนสภาพแหล่งท่องเที่ยว เขตพื้นที่สูงชันไม่ปลอดภัย เขตที่พักอาศัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ เขตสังฆาวาส เป็นต้น

1.2.7 เขตพื้นที่กิจกรรมพิเศษ (Special Use Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดขึ้นเพื่อประกอบกิจกรรมที่ไม่ใช่กิจกรรมในหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว นั้น มักเป็นกิจกรรมที่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการจัดแบ่งพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว นั้น และอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมของแหล่งท่องเที่ยว แต่มีความจำเป็นต้องดำเนินการด้วยเหตุผลอื่นๆ เช่น เพื่อความมั่นคงโดยติดตั้งสถานีเรดาร์ไว้ หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตรโดยสร้างอ่างเก็บน้ำ หรือเพื่อความเจริญของท้องถิ่น โดยตั้งเสาไฟฟ้าแรงสูง เป็นต้น

1.2.8 เขตพื้นที่กันชนหรือป้องกัน (Buffer Zone) เป็นเขตพื้นที่โดยรอบของแหล่งท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องกันไว้เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น มักใช้ถนนหรือคูคลองที่อยู่ใกล้เป็นแนวกันชนหรืออาจสร้างรั้วล้อมเป็นแนวกันชนก็ได้ ซึ่งพื้นที่กันชนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพที่เห็นเด่นชัดของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว นั้น

1.3 การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในแต่ละเขตพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการสร้างเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับแต่ละเขตพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อปรับปรุงพื้นที่ให้เข้าประโยชน์เพิ่มขึ้นรวมทั้งรักษาสภาพแวดล้อมให้ดี โดยคำนึงถึง จิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์แหล่งการท่องเที่ยวและสิ่งแวดลอมในแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมตามมาตรฐานทางวิศวกรรม เพื่อความทนทานและมีความปลอดภัย การใช้พลังงานอย่างประหยัด การจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ความสะดวกในการใช้งาน ทั้งการดูแลรักษา และความงดงาม มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

1.4 การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเสริมในแหล่งท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรม เป็นการสร้างเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความเพลิดเพลินเพิ่มมากขึ้น โดยไม่สร้างผลกระทบด้านลบต่อแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดลอม

1.5 การประเมินขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวของแต่ละเขตพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการประเมินขีดความสามารถรองรับ (Carrying Capacity) ของแต่ละเขตพื้นที่ใน

แหล่งท่องเที่ยวว่าจะรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุดเท่าไร เพื่อจะได้นำมากำหนดปริมาณ การควบคุมและมาตรการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับเขตพื้นที่นั้นๆ

1.6 การให้การศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

1.7 การจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการรู้ เป็นการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แนะนำจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ตั้งศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวให้กว้างขวาง

1.8 การจัดหางบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ เพื่อมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

2. แนวคิดการพัฒนาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ มีแนวทางในการพัฒนา 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การสรรหาสิ่งดึงดูดใจเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของแต่ละจังหวัด โดยพิจารณาว่าควรใช้สิ่งใดเป็นสิ่งดึงดูดหลัก และสิ่งดึงดูดรอง

2.2 พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่นที่พักแรม อาหาร การนำเที่ยว เป็นต้น

2.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวไปให้นักท่องเที่ยวทราบโดยผ่านสื่อมวลชนต่างๆ เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

2.4 ก่อตั้งหน่วยงานขึ้นรับผิดชอบการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบใหม่ เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่โดยตรงที่คอยเร่งรัดงานพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบใหม่ให้มีประสิทธิภาพ

2.5 ก่อตั้งสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบใหม่ โดยจัดสรรเงินและกำลังคนให้เหมาะสม

2.6 จัดหากำลังคนและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปอยู่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้กำลังคนเหล่านั้นสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เจริญก้าวหน้า และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆให้มีความดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมายถึงการกำหนดแนวทางการ

พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอย่างไร เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีกระบวนการหรือขั้นตอนการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอยู่ 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เป็นขั้นการรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวกับจังหวัดที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ใน 3 ด้านด้วยกัน คือ

1. ข้อมูลด้านสภาพพื้นฐานทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว
2. ข้อมูลด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว

3. ข้อมูลด้านตลาดของแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นที่ 2 ขั้นการกำหนดปัญหาของแหล่งท่องเที่ยว เป็นขั้นการนำรายการหรือดัชนีที่มีความเสื่อมโทรมในระดับสูงมาก มาพิจารณาปรับปรุง เพื่อให้ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ลดน้อยลงให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้โดยกำหนดปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ปัญหาด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น เส้นทาง ป้ายบอกทาง การแบ่งเขตพื้นที่
2. ก. ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของแหล่งท่องเที่ยว
3. ข. ปัญหาด้านแหล่งท่องเที่ยว
4. ค. ปัญหาด้านผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแหล่งท่องเที่ยว
5. ปัญหาด้านผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นที่ 3 ขั้นการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของแหล่งท่องเที่ยว เป็นขั้นตอนการพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของแหล่งท่องเที่ยว ในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านสภาพพื้นฐานทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว
2. ด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว
3. ด้านตลาดของแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นที่ 4 ขั้นการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาของแหล่งท่องเที่ยว เป็นขั้นการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 ขั้นการกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นขั้นการนำแนวทางแก้ไขปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ มากำหนดเป็นแผนงานและโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นที่ 6 ขั้นการเขียนโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นขั้นการนำโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ มาเขียนรายละเอียดของโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดคือ ชื่อโครงการ หน่วยงานรับผิดชอบ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน การจัดการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผลประโยชน์และผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แนวคิดการจัดการขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2549) แหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว อันเป็นพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชม จึงต้องคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เพื่อมิให้มีผลกระทบที่จะก่อความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุด แต่ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวต่างมุ่งเน้นพัฒนาเพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามารองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆยังสามารถรองรับและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ แต่เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ จึงส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงวิกฤต ทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นเกิดความเสื่อมโทรมยากที่จะฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ยังผลให้นักท่องเที่ยวไม่อยากเดินทางไปท่องเที่ยว ก็จะทำให้การท่องเที่ยวถูกทำลายไปด้วย

ขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถอยู่ได้ด้วยความปลอดภัย และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ โดยไม่ทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายหรือถูกทำลายน้อยที่สุด และยังคงรักษาสภาพ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีไว้มากที่สุด

1. ลักษณะของขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ (Economic Carrying Capacity) เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนสูงสุดภายใต้ข้อจำกัด โดยไม่กระทบต่อการลงทุนและการดำรงชีพของประชากร

1.2 ขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวด้านกายภาพ เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงระดับความอึดตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นด้วย

1.3 ขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวด้านสังคม เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำให้ความสนุกสนานและความประทับใจของนักท่องเที่ยวหายไป ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนท้องถิ่นด้วย

1.4 ขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นด้อยค่าลง

1.5 ขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวด้านความรู้สึก เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำให้ความเป็นส่วนตัวและความน่าเที่ยวของนักท่องเที่ยวขาดหายไปหรือลดน้อยลง

2. การจัดลำดับขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการจัดลำดับขีดความสามารถของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งว่ามีขีดความสามารถรองรับในพื้นที่อยู่ในระดับใด โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณา 4 ด้านดังต่อไปนี้

2.1 ด้านพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยว จะพิจารณาถึงพื้นที่จอดรถ พื้นที่ตั้งบริเวณแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่กิจกรรมนักท่องเที่ยว พื้นที่การจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น ถ้าหากมีพื้นที่เหล่านี้นักท่องเที่ยวยังจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูง

2.2 ด้านความเปราะบางของพื้นที่ จะพิจารณาถึงโอกาสในพื้นที่ที่ทั้งคนสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรมจะได้รับความเสียหายได้ง่าย ถ้าหากมีนักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีจำนวนมากเกินไป เมื่อได้รับความเสียหายแล้ว จะต้องใช้เวลานานในการฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม ถ้าหากพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวใดมีโอกาสได้รับความเสียหายง่ายก็จะมีความเปราะบางของพื้นที่สูง

2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของพื้นที่ จะพิจารณาถึงน้ำใช้ น้ำดื่ม ไฟฟ้า ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม การกำจัดขยะและบำบัดของเสีย ถ้าหากพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวใดมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการมาก ก็สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุด

2.4 ด้านการบริหารจัดการของพื้นที่ หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการได้แก่การวางแผนการใช้พื้นที่ให้กระจายออกไป ไม่ให้รวมกันอยู่ในบางตำแหน่งเป็นปริมาณมากจนก่อให้เกิดผลเสีย ความสามารถในการจัดหาน้ำให้แก่นักท่องเที่ยว ความสามารถในการจัดการขยะและของเสีย ความสามารถที่จะควบคุมนักท่องเที่ยวให้อยู่ในพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ โดยไม่ให้เข้าไปในพื้นที่เปราะบาง รวมทั้งการมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ก็จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงขึ้น

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าว สามารถจัดอันดับขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของ แหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวที่มีขีดความสามารถรองรับในพื้นที่สูง หมายถึงกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมจะรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก โดยมีโอกาสที่จะก่อให้เกิดผลกระทบในระดับต่ำ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นมีพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวกว้างขวางได้มีการจัดการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับดีหรือสามารถขยายตัวได้มาก และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี
2. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ปานกลาง หมายถึงกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีโอกาสน้อยที่จะเกิดปัญหาต่อระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อม แต่มีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกจำกัดสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่ไม่สามารถขยายตัวได้
3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ต่ำ หมายถึงกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนน้อย โดยมีโอกาสที่จะทำให้เกิดผลกระทบรุนแรง เนื่องจากมีความสำคัญในแง่ของระบบนิเวศวิทยาสูง ทำให้มีความเปราะบางของพื้นที่สูง มีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกจำกัดที่ไม่สามารถขยายได้ และมีระบบการบริหารจัดการที่ไม่ดี

มาตรฐานคุณภาพของโฮมสเตย์

มีการประกาศ “ กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ไทย พ.ศ.2548 ” ไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 25 ง หน้า 37- 40 ซึ่งกำหนดไว้ว่ามี 8 ด้าน

1. มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก

1.1 ก โครงสร้างบ้านพัก มีความมั่นคงแข็งแรง ไม่ชำรุด และไม่เสี่ยงอันตรายจากการใช้สอย วัสดุที่ใช้ก่อสร้างบ้าน ไม่ควรใช้ไม้ไผ่ หรือฝาขัดแตะ หรือใบไม้ เว้นแต่จะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น แต่จะต้องอยู่ในสภาพที่แข็งแรง

1.2 ก บ้านพัก มีอากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างส่องเข้าไปถึง ไม่มีกลิ่นอับ และมีหลังคาที่สามารถกันน้ำฝนได้

1.3 มีที่นอน อาจจะเป็นฟูกและเตียง หรือฟูกอย่างเดียว ที่สบายตามสภาพชุมชน และมีเครื่องนอน คือ ผ้าปู หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม ที่สะอาด อาจจะมีโต๊ะ เครื่องแป้ง กระจก ควรจะมีม่านหน้าต่างทุกบานและควรมีพัดลมด้วย

1.4 มีห้องอาบน้ำและส้วม ที่สะอาด มีสบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว ส้วมไว้ในห้องน้ำ และควรมีที่แขวนหรือราวในห้องน้ำ ประตูห้องน้ำมีล็อกและการปิดเปิด อยู่ในสภาพดี ปลอดภัย ไม่มีรูหรือช่อง ที่มองเห็นได้จากภายนอก มีไฟฟ้า หรือที่จุดไฟให้แสงสว่าง

1.5 มีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม เมื่อมีนักท่องเที่ยวใหม่เข้าไปพัก ถ้าผ้าห่มเป็นผ้ารวม ควรมีการซักปลอกผ้ารวมด้วย แต่ในระหว่างที่แขกกำลังพัก อาจจะไม่ต้อง เปลี่ยนปลอกหมอน ผ้าปูที่นอนทุกวัน เว้นแต่มีความจำเป็นหรือแขกต้องการ

1.6 มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น แมลงสาบ หนู ยุง มด โดยใช้ สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นและเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น สมุนไพร หรือเครื่องดักสัตว์

1.7 มีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้ ร่องน้ำ ควรมีการปลูกต้นไม้ เช่น ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล เพิ่ม หากมีที่เพียงพอ อาจมีที่นั่งเล่นบริเวณลาน บ้าน และควรทำความสะอาดสิ่งที่อยู่บริเวณบ้านเสมอ ไม่ควรให้น้ำขังเป็นแหล่งเพาะยุง หากมี ตุ่มน้ำฝนควรมีฝาปิด

2. มาตรฐานที่ 2 ด้านอาหารและโภชนาการ

2.1 มีอาหารที่ปรุงมาอย่างดี หมายถึง ชนิดของอาหาร เครื่องปรุง รสชาติของ อาหาร และขั้นตอนการปรุงอาหาร จะต้องพิถีพิถัน สะอาด และถูกหลักโภชนาการ ชนิดของอาหาร ควรเป็นอาหารพื้นบ้าน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น แกงเหลืองของภาคใต้ แกงอ่อมของภาค อีสาน แกงฮังเลของภาคเหนือ เครื่องปรุง ควรเป็นสิ่งที่หาได้ในพื้นที่ ใช้พืชผักสวนครัวเป็นหลัก โดย เน้นความสด สะอาด และควรเป็นพืชผักปลอดสารพิษ รสชาติของอาหาร ควรเป็นรสชาติที่ไม่จัด เกินไป นักท่องเที่ยวต่างชาติพอจะรับประทานได้ หากเป็นนักท่องเที่ยวไทย อาจจะสามารถ ความชอบก่อนจะปรุง ทั้งนี้การปรุงทุกขั้นตอน ต้องเน้นเรื่องความสะอาด

2.2 ภาชนะที่ใช้ในการปรุงอาหาร และจาน ถ้วย ชาม ต้องสะอาดและปลอดภัย และต้องมีช้อนกลาง ภาชนะที่ใช้ปรุงอาหาร และใช้รับประทานอาหาร จะต้องทำความสะอาด ล้าง ด้วยน้ำสะอาด โดยการใช้น้ำยาล้างจาน ห้ามใช้ฟองซักฟอก ล้างโดยเด็ดขาด และหลังจากล้าง ควร จะคว่ำไว้ให้แห้งก่อนเก็บ สำหรับแก้วน้ำดื่ม จะต้องใส สะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็นคาว และควรแยกล้าง ต่างหาก

2.3 ครัวอยู่ในสภาพที่สะอาด ไม่มีกลิ่น อาจอยู่ในตัวบ้านหรือแยกจากตัวบ้าน ก็ได้ แต่ควรหมั่นทำความสะอาดหลังการปรุงอาหารทุกครั้ง

2.4 อุปกรณ์ที่ใช้ในครัว ตู้กับข้าว ควรมีฝาปิดเปิดได้สะดวก สะอาด กันแมลงได้ มีรูระบายอากาศถ่ายเทได้เตา อาจเป็นเตาแก๊สหรือเตาถ่าน ต้องอยู่ในสภาพสะอาด ปลอดภัย หมั่นตรวจดูอุปกรณ์ของเตา ไม่ให้เกิดอันตรายในขณะที่ปรุงอาหาร อุปกรณ์เครื่องปรุง เช่น พริก กระเทียม กะปิ น้ำปลา ปลาร้า เกลือ ฯลฯ ต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ จัดเก็บให้มิดชิด มีฝาปิด กัน แมลงได้ หากมีตู้เย็น จะต้องดูแลความสะอาด ใช้เก็บอาหารและเครื่องดื่มอย่างเหมาะสม โดย

อาหารที่มีกลิ่น ให้ใส่ในถุงพลาสติกหรือในกล่องที่ปิดมิดชิด อุณหภูมิในตู้เย็นควรอยู่ที่ 5 องศาเซลเซียสหรือน้อยกว่านั้น และเมื่อสังเกตว่ามีน้ำแข็งเกาะมาก ควรกดปุ่มละลายน้ำแข็ง

2.5 มีน้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด น้ำดื่ม หมายถึง น้ำที่จะนำมาใช้ดื่ม ต้องเป็นน้ำสะอาด หากเป็นน้ำประปา ถ้าไม่แน่ใจ ควรต้มในภาชนะที่สะอาดก่อนจะบรรจุขวดหรือภาชนะอื่นๆ และหากเป็นน้ำฝนที่รองไว้ในตุ่ม ต้องแน่ใจว่าหลังคาบ้านสะอาดจริง สังกะสีไม่เป็นสนิม ไม่มีฝุ่นละอองเกาะ และเก็บไว้ในตุ่มที่สะอาด มีฝาปิดมิดชิด น้ำใช้ หมายถึง น้ำที่ใช้อาบน้ำและซักล้าง หากไม่ใช้น้ำประปา จะต้องผ่านการทำน้ำให้สะอาด เช่น ใช้สารส้ม หรือกรอง โดยดูแลภาชนะทุกชนิดที่บรรจุ ต้องสะอาด ไม่มีลูกน้ำ สัตว์น้ำ หรือตะไคร่น้ำ เกาะติดภาชนะนั้น

2.6 มีร้านอาหารในชุมชน การบริการอาหารของเจ้าของบ้าน อาจจะมีเพียงอาหารเช้าหรือในบางมื้อ ก็ได้ จึงควรมีร้านอาหารในชุมชน คอยให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารตามสั่ง หรือร้านข้าวแกง ร้านอาหารดังกล่าว ควรเป็นเครือข่ายในชุมชนที่ร่วมมือกันต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยต้องร่วมมือในเรื่องของความสะอาดของอาหาร ของร้าน และอุปกรณ์ต่างๆ และที่สำคัญ คือ ควรจะขายในราคาปกติ ไม่แพงเกินไป นอกจากนี้ยังควรที่จะบริการด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส วาจาสุภาพ

3. มาตรฐานที่ 3 ด้านความปลอดภัย

3.1 มีการจัดเวรยาม ดูแลความปลอดภัย ควรจัดให้มีเวรยาม เฝ้าระวังและดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว โดยมีตารางเวรยามที่ชัดเจน อาจมีหัวหน้าซึ่งเป็นผู้นำในชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ มีการอบรม และฝึกปฏิบัติให้กับเวรยาม เมื่อมีเหตุร้าย และขอความร่วมมือให้ทุกคนในชุมชน ช่วยสอดส่องดูแลคนแปลกหน้า และหากเกิดเหตุร้ายให้รีบแจ้งเวรยามทันที

3.2 มีเครื่องมือ และวิธีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้าย หรือกรณีนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย

3.3 มีการเตรียมความพร้อมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก่อนนำส่งสถานพยาบาล เช่น การห้ามเลือด การปฐมหัวใจ การประคบ การทำแผล ควรมียาสามัญประจำบ้าน และที่เก็บยาอย่างเหมาะสมและหาง่าย

3.4 มีการตักเตือนนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน และเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับยา ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัว

4. มาตรฐานที่ 4 ด้านการจัดการ

4.1 มีการรวมกลุ่มของชาวบ้าน จัดการในรูปแบบของชมรม หรือสหกรณ์ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด และต้องมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน สำหรับการดำเนินการโดยองค์กร

หรือ บุคคลอื่นนอกพื้นที่ อาจเข้ามาสนับสนุนชุมชน แต่ไม่ควรดำเนินการในเชิงธุรกิจ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง

4.2 มีคณะกรรมการบริหารโครงการ เมื่อชุมชนสามารถ รวมกลุ่มทำโฮมสเตย์ได้แล้ว ควรจัดให้มี คณะกรรมการบริหารโครงการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ กรรมการดังกล่าว จะมีบทบาทและหน้าที่ชัดเจน ในการดำเนินการโฮมสเตย์ ของชุมชน

4.3 มีการกำหนดข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขัดแย้งต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อของชุมชน และจะต้องแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้า โดยกำหนดให้ชัดเจนในสิ่งที่นักท่องเที่ยวทำไม่ได้ เช่น การแต่งกายที่ไม่สุภาพ ณ ที่ใด การแสดงออกของชายและหญิงในลักษณะผู้สาว การใช้ยาเสพติดในโฮมสเตย์ เป็นต้น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวยอมรับ และเข้าใจก่อนจะเดินทาง

4.4 มีระบบการจองล่วงหน้า อาจจองโดยใช้โทรศัพท์ หรือแฟกซ์ หรืออินเทอร์เน็ต หรือไปรษณีย์ จองโดยตรงกับกรรมการของโฮมสเตย์ หรืออาจจะจองผ่านบริษัทนำเที่ยว การจองล่วงหน้าดังกล่าว ควรจะมีการตอบรับ โดยแจ้งกลับให้นักท่องเที่ยวทราบ และทราบข้อปฏิบัติล่วงหน้าด้วย และมีการลงทะเบียนเพื่อทำหลักฐานการเข้าพักที่ถูกต้อง เพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยว

4.5 มีรายละเอียด เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยว ทราบอย่างชัดเจน ในข้อมูลการประชาสัมพันธ์ เช่น ค่าที่พัก / คน / คืน, ค่าอาหาร / คน / มื้อ, ค่านำเที่ยว / คน หรือต่อกลุ่ม ฯลฯ

4.6 มีข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างละเอียด และมีข้อเลือกให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือก

4.7 ชุมชนไม่หวังจะสร้างรายได้ จากโฮมสเตย์ เพียงอย่างเดียว ควรจะมุ่งผล ต้องไม่กระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน ต้องตระหนักว่า โฮมสเตย์ เป็นเพียงอาชีพเสริม ทั้งนี้ สมาชิกของชุมชน หน่วยงานภายนอกที่สนับสนุน และบริษัททัวร์ต้องเข้าใจตรงกัน

5. มาตรฐานที่ 5 ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

5.1 มีกิจกรรมท่องเที่ยว ตามสภาพพื้นที่ และภูมิประเทศ เช่น เดินป่า ตกปลา ขี่ม้า ปีนเขา ขี่จักรยาน ฯลฯ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นกิจกรรมที่ชุมชนร่วมกันจัดขึ้น และกำหนดไว้ชัดเจน ...ทั้งนี้ต้องมีผู้นำเที่ยว มีความปลอดภัย และต้องเตรียมอุปกรณ์ของกิจกรรมนั้นๆไว้ให้พร้อม เช่น เตรียมจักรยาน มีเส้นทางขี่ให้ไปทางทิศไหน จุดไหน ห้ามเข้า หรือจะมีใครนำเที่ยว เป็นต้น

5.2 มีกิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น ทอผ้า จักสาน ทำขนม ฯลฯ ชาวบ้านซึ่งมีความรู้ความสามารถในด้านศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านอยู่แล้ว จึงควรจัดให้มีกิจกรรมนี้ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกด้วย

5.3 มีกิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ ฯลฯ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงชุมชน ควรจัดกิจกรรมต้อนรับ โดยอาศัยวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่เคยปฏิบัติอยู่แล้ว หรือร่วมกันต้อนรับด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตร และให้เกียรติ

5.4 มีกิจกรรมบันเทิงของชุมชน เช่น ดนตรี การเต้นรำ การแสดงพื้นบ้าน ฯลฯ

5.5 กิจกรรมทุกชนิด ต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียนบนแผ่นหิน ไม่ส่งเสียงดังเกินไป เป็นต้น

5.6 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกันของนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น การประกอบอาชีพ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

6. มาตรฐานที่ 6 ด้านสภาพแวดล้อม

6.1 มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท ที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว เช่น

6.1.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา ทะเล น้ำตก น้ำพุร้อน ฯลฯ

6.1.2 แหล่งโบราณสถาน เช่น วัด เจดีย์ วัดอุโบสถ ฯลฯ

6.1.3 แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอาชีพของชุมชน เช่น สวนผลไม้ แปลงผัก บ่อปลา การทำนา ฯลฯ

6.2 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ให้เป็นธรรมชาติ และรักษาวัฒนธรรมประเพณีไว้ โดยทุกคนร่วมมือกัน

6.3 มีสถานพยาบาล ไปรษณีย์ ธนาคาร อยู่ไม่ไกลจากโฮมสเตย์ หรือมีบริการความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

7. มาตรฐานที่ 7 ด้านมูลค่าเพิ่ม

7.1 มีร้านขายของที่ระลึกของชุมชน

7.2 มีผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน และใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นผลิต

7.3 มีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

7.4 มีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆให้กับบุคลากรของชุมชน

8. มาตรฐานที่ 8 ด้านการส่งเสริมการตลาด

8.1 มีคู่มือหรือแผ่นพับเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยว ที่เป็นของตนเอง เป็นข้อมูล

จริง ชัดเจน และครบถ้วน ทั้งรายการกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยว ข้อควรปฏิบัติ รายละเอียดค่าใช้จ่าย การจองที่พัก และแผนที่การเดินทาง

8.2 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยชุมชนอาจจะมีโฮมเพจของตนเอง ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ ซึ่งหากมีปัญหาเรื่องเทคนิควิธีและสถานที่รับฝากเว็บ อาจขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ เช่นกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

8.3 มีรายชื่อโฮมสเตย์ ของตน อยู่ในเว็บ Homestay Thailand

มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทมาตรฐานไทย หมายถึง บ้านที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนในชุมชนเป็นเจ้าของ และเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ประจำ หรือใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในบ้านดังกล่าว นอกจากนี้ บ้านดังกล่าวต้องมีความพร้อมในการเป็นโฮมสเตย์ โดยมีคุณสมบัติโฮมสเตย์เบื้องต้น 6 ประการ ดังนี้

1. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่าการทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริม นอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น
2. มีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้
3. นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในชายคาเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน
4. สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในชายคาเดียวกับเจ้าของบ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว
5. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี
6. บ้านนั้นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น

การจัดการโฮมสเตย์

การจัดการโฮมสเตย์ คือกระบวนการนำเอาทรัพยากรต่างๆ ภายในชุมชนมารวมปฏิบัติการโดยการวางแผน จัดทำ ควบคุม และมีการประเมินผล เพื่อให้มีมาตรฐานตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถจัดการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การจัดการ (Management)

การจัดกิจกรรมที่พักร่วมผู้พัฒนาธรรมชาติ ควรที่จะมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปแบบของกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์ ซึ่งสมาชิกและคนใจชุมชนจะต้องมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในด้านการจัดการ

2. บ้านพัก (Accommodation)

2.1 แบบที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว (Provision of Accommodation for Tourist)

2.1.1 ความเต็มใจของสมาชิกในครอบครัวต่อการรับผู้มาเยือน

2.1.2 บ้านพักมีโครงสร้างที่ดี

2.1.3 ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่ไกลจากเมืองหรือพื้นที่เทศบาลหรือสถานที่ท่องเที่ยว

2.2 ขั้นตอนการดูแลที่พัก (Home Keeping Produce) ความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการทำความสะอาดที่พักและบริเวณโดยรอบบ้านพักอยู่เสมอ อาทิ เปลี่ยนผ้าปูที่นอน อุปกรณ์สำหรับการนอนส่วนตัวทุกครั้งเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าพัก เป็นต้น

2.3 ความสะอาดของบ้าน บ้านพักควรมีอากาศที่สามารถถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างสามารถส่องเข้ามาถึงปราศจากความชื้นไม่มีกลิ่นอับ มีหลังคาที่สามารถกันน้ำได้ดี ภายในห้องพักต้องได้รับการทำความสะอาดเป็นประจำ ต้องมีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอน และอุปกรณ์ส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือนทุกครั้งหรือมีผู้มาเยือนใหม่เข้ามาพัก ต้องหมั่นกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่เสมอเนื่องจากห้องน้ำจะเป็นห้องที่ผู้มาเยือนจะมาร่วมใช้ด้วย ดังนั้นต้องเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือน (กรณีที่พักมิได้มีการเตรียมมา) และจะต้องมีการทำความสะอาดเป็นประจำ ต้องหมั่นดูแลสภาพแวดล้อมของบ้านพักอยู่เสมอ

2.4 ห้องน้ำ (The Bathroom) ห้องน้ำจะเป็นที่ ๆ ใช้ร่วมกันทั้งครอบครัวและนักท่องเที่ยว สิ่งสำคัญก็คือ ความสะอาด จะต้องมีการทำความสะอาดอยู่เป็นประจำและสม่ำเสมอ

3. ความปลอดภัย

ความปลอดภัยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเดินทาง เข้าร่วมกิจกรรมที่พักร่วมผู้พัฒนาธรรมชาติลักษณะผู้พัฒนาธรรมชาติ ดังนั้น ชมรม/กลุ่ม มวลสมาชิก ควรจะมีการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัย สำหรับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น เช่น การจัดอบรมให้กับสมาชิกของชุมชนในการให้การป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ หรือการแก้ไขหากเกิดอุบัติเหตุ การขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือองค์การบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ การจัดตั้งเวรยาม ของชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เจ้าของบ้านจึงจะต้องมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มาเยือนด้วย

3.1 ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

3.1.1 ต้องมีการดูแลและซ่อมแซมสิ่งของต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา อาทิ ประตู หน้าต่าง

3.1.2 ถ้าเห็นนักท่องเที่ยวไม่เก็บทรัพย์สินไว้ในที่ที่ปลอดภัย ต้องเข้าไปเตือน

3.1.3 ถ้านักท่องเที่ยวลืมทรัพย์สินไว้ในบ้านพักหรือที่อื่น ๆ ภายหลังการเดินทางกลับ เจ้าของบ้านควรเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัยและพยายามติดต่อเจ้าของเพื่อมารับคืน

3.2 ความปลอดภัยของที่พักรับ

สมาชิกในบ้านต้องสร้างความคุ้นเคยกับผู้มาเยือน เสมือนญาติสนิท และมีความรู้เรื่องสถานที่ในบ้านและชุมชนเป็นอย่างดี หมั่นตรวจตรา ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในบ้านว่ามีความปลอดภัยหรือไม่ กฎเกณฑ์สำคัญต้องได้รับการเก็บรักษาและดูแลเป็นอย่างดี ทรัพย์สิน เงินสดต่าง ๆ ต้องเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัย สมาชิกทุกคนต้องคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยของความปลอดภัยตลอดเวลา

4. การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

วิถีวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อ ของแต่ละชุมชนอาจแตกต่างกัน การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิ การแต่งกาย การนอน การกำหนดเวลาการเข้าออกบ้านพัก จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อมิก่อให้เกิดปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและความเชื่อของชุมชน นักท่องเที่ยวจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ควรมีการชี้แจงในขั้นตอนการจองหรือลงทะเบียนการเข้าพัก กรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถปฏิบัติตาม ก็สามารที่จะปฏิเสธการเข้าพักได้เช่นเดียวกัน

5. การต้อนรับ (Reception)

คนไทยเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังสำนวนสุภาษิตไทยที่ว่า "เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ" การต้อนรับนักท่องเที่ยวดูจตุคามิตร จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกอบอุ่น ควรมีการจัดพื้นที่ต้อนรับในลักษณะจุดศูนย์กลางของชุมชน เพื่อดำเนินการต้อนรับ ลงทะเบียนการเข้าพัก หรือการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว การต้อนรับ อาจให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมประจำถิ่น เช่น ภาคอีสาน/เหนือ ต้อนรับด้วยการบายศรีสู่ขวัญ หรืออาจจะเป็นช่อดอกไม้ พวงมาลัยเล็ก ๆ ที่สามารถหาได้จากท้องถิ่นมอบให้นักท่องเที่ยว ก็จะเป็นการสร้างประทับใจได้เมื่อเริ่มเข้าสู่ชุมชน

6. การจองที่พัก (Reservation)

การจองที่พักสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การจองทางไปรษณีย์ การจองทางโทรศัพท์ การจองผ่านเครือข่าย internet การจองที่พักรับการตอบสนองโดยทันที เพื่อเป็นการยืนยันการเข้าพักของนักท่องเที่ยว และถ้ามีเวลา ผู้ประสานงานควรส่งรายละเอียดให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาก่อนการเข้าพัก ทั้งนี้ควรแจ้งข้อมูลรายละเอียด ให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานในประเทศที่รับผิดชอบพื้นที่ ได้รับทราบเพื่อเป็นช่องทางการตลาดในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปรับทราบได้

ขั้นตอนการจองห้องพัก มีดังนี้

ก.ก. 6.1 การจัดบ้านพักตามลำดับ

ก.ก. 6.2 การตอบรับการจอง อาจจะมีการใช้ระบบการเรียกเก็บค่าบริการบางส่วน เพื่อเป็นการป้องกันการไม่เข้าพักของนักท่องเที่ยวตามกำหนดเวลา ดังนั้นควรชี้แจงระยะเวลาการยกเลิกเข้าพักให้กับนักท่องเที่ยวได้รับทราบด้วย

ก.ก. 6.3 เก็บรักษาข้อมูลการจองสำหรับการลงทะเบียนเข้าพักต่อไป

7. การลงทะเบียน (Registration)

ก.ก. ในธุรกิจโรงแรมที่พัก ผู้เข้าพักต้องลงทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานและอ้างอิงในอนาคต ส่วนในลักษณะที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท การลงทะเบียนอาจไม่จำเป็นต้องเป็นรูปแบบเหมือนธุรกิจโรงแรม แต่ควรเป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลแบบง่าย ๆ

ความสำคัญของการลงทะเบียน ทำให้เจ้าของบ้านทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ช่วยในการจัดเตรียมบ้านพัก ทำให้ทราบวันออกจากที่พักของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ข้อมูลนี้มีความจำเป็นเพราะจะทำให้ กลุ่ม/ชมรม สามารถวางแผนการเข้าพักของแขกในลำดับต่อไปได้ เป็นข้อมูลการเข้าพักให้ผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย สามารถตรวจสอบความเคลื่อนไหวของผู้ประพฤติมิชอบหรือการ หลบซ่อนของอาชญากรได้

ขั้นตอนการต้อนรับและลงทะเบียน

7.1 ต้อนรับด้วยรอยยิ้มดูญาติมิตร แจ้งรายละเอียดค่าธรรมเนียมการเข้าพักและบริการต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบ

7.2 ให้นักท่องเที่ยวกรอกรายละเอียดและลงชื่อในใบลงทะเบียนการเข้าพัก

7.3 แจ้งรายละเอียดที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับข้อมูลของชุมชนและสภาพทั่วไป

7.4 นำนักท่องเที่ยวไปยังบ้านพัก

8. การบริการอาหาร

เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องพักกับเจ้าของบ้าน อาหารมื้อใดมื้อหนึ่งจึงมีความจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว การนำเสนอรายการอาหารท้องถิ่นจึงเป็นเสน่ห์และจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ มากกว่าการนำเสนอรายการอาหาร เช่นเดียวกับโรงแรมหรือรีสอร์ท ดังนั้นการวางแผน จัดเตรียมอาหารจึงมีความจำเป็นเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดระหว่างปริมาณอาหารและจำนวนนักท่องเที่ยว

การวางแผนจัดเตรียมอาหารจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยหลาย ๆ ประการ ดังนี้

- 1) 8.1 ข้อมูลของนักท่องเที่ยว เช่น เชื้อชาติ ศาสนา
- 2) 8.2 งบประมาณในการจัดทำอาหาร
- 3) 8.3 ปัจจัยด้านฤดูกาล
- 4) 8.4 อาหารประจำท้องถิ่น
- 5) 8.5 จำนวนนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

โฮมสเตย์ (Homestay) หมายถึง กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวจะได้พักอาศัยในชุมชน และได้สัมผัสวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมของคนในชุมชน

วิทยา ภูลสนอง (2544) กล่าวว่า โฮมสเตย์ คือ “การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับวัฒนธรรมชนบทอย่างแท้จริง ด้วยการเข้าร่วมพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน โดยอาจมีการให้บริการด้านอาหาร การนำเที่ยวกิจกรรมทางวัฒนธรรม การเกษตร การศึกษาวิถีชีวิตชุมชน”

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2548) มีความมุ่งหวังที่จะให้ “โฮมสเตย์มาตรฐานไทย” คงความเป็นเอกลักษณ์ และสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นที่ก่อให้เกิดรายได้ของชุมชน อีกทั้งเพื่อให้โฮมสเตย์เป็นกิจกรรมที่เสริมรายได้เพิ่มเติมจากอาชีพหลักของชุมชน โดยก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างแท้จริง จึงให้คำจำกัดความของโฮมสเตย์มาตรฐานไทย ที่จะเข้ารับการประเมินเพื่อคัดสรรโฮมสเตย์มาตรฐานไทย ดังนี้

โฮมสเตย์มาตรฐานไทย หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทมาตรฐานไทย หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบแบบหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะพักร่วมกับเจ้าของบ้านหลังเดียวกัน และศึกษาธรรมชาติ วิถีชีวิตไทยหรือวัฒนธรรมไทย โดยจะมีการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร นอกจากนี้ บ้านดังกล่าวต้องมีความพร้อมในการเป็น โฮมสเตย์กล่าวคือ

1. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่าการทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริม นอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น
2. มีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้
3. นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในบ้านเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน
4. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี
5. บ้านนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น

ความเป็นมาของโฮมสเตย์

จุดเริ่มต้นและความเป็นมาของโฮมสเตย์ เริ่มมาจากในทวีปยุโรปช่วง 50 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 ผู้คนเริ่มแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวและที่พักที่ห่างไกลชุมชนเมือง และร่องรอยความกดดันของสงครามไปสู่พื้นที่ชนบทที่เต็มไปด้วยความสงบร่มรื่น ธรรมชาติที่สวยงาม ก่อให้เกิดที่พักแรมนักท่องเที่ยวประเภทใหม่ๆ ขึ้น ได้แก่ Bed & Breakfast บ้านพักฟาร์ม (Farm house) เกสต์เฮาส์ (Guest house) ที่มีลักษณะคล้ายๆ กัน ต่างกันไปตามการเรียกชื่อของประเทศต่างๆ แต่ไม่ว่าจะเรียกที่พักแบบนี้ว่าอย่างไร เอกลักษณะที่สำคัญของที่พักประเภทนี้คืออยู่ในชนบทที่ห่างไกล

สำหรับในประเทศไทย เชื่อกันว่า โฮมสเตย์ (Homestay) เริ่มต้นเมื่อราวปี 2503 เมื่อเหล่าบรรดานิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท เพื่อเรียนรู้ชีวิตและสัมผัสกับปัญหาชนบท ทำให้ต้องนอนค้างแรมที่บ้านของชาวเขาตามเส้นทางเดินป่า

จนกระทั่งราวปี 2526 มีชาวต่างชาติที่นิยมชมชอบการท่องเที่ยวป่าเข้ามาศึกษาท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการเข้าพักค้างแรมในรูปแบบของโฮมสเตย์ โดยการจัดกระจายค้างแรมไปยังบ้านของบรรดาชาวเขาทั้งหลาย และปัญหาได้ก่อตัวขึ้นเรื่อยมานับจากปัญหาเสพติด โสเภณี ปล้น ขโมย จนกระทั่งข่มขืน ฆ่าชิงทรัพย์

ในราวปี 2537 ได้มีการพัฒนาโฮมสเตย์ขึ้น โดยกลุ่มนักกิจกรรมสังคมรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ที่ ผสมผสานนำร่องจนกระทั่งในระยะเวลาต่อมาได้มีการเคลื่อนไหวในกลุ่มนักธุรกิจ ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวที่เข้ามาเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวแบบ Adventure Ecotourism และ Homestay เรื่อยมาจนกระทั่งในห้วงระยะเวลาของปี 2541-2542 รัฐบาลไทยได้ประกาศให้เป็นปีท่องเที่ยวไทย

(Visit Thailand Year) ส่งผลให้ทุกหน่วยงานให้การสนับสนุน จนทำให้เกิดการจัดการในแหล่งชุมชนและขยายออกมาเป็นโฮมสเตย์ จนกระทั่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความนิยมและทวีความนิยมเพิ่มขึ้น กระบวนการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อทำการศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมและหัตถกรรมท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับโฮมสเตย์

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวคิดหนึ่งที่ว่าสามารถทำให้เกิดความยั่งยืนทั้งทรัพยากรธรรมชาติและชุมชน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ และต่างมีความสัมพันธ์และความสอดคล้องซึ่งกันและกัน คือ การจัดการโฮมสเตย์ที่อยู่ภายใต้พื้นฐานของการคิดที่เข้าใจระบบนิเวศ ความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของพื้นที่ (Nature-Based Tourism) การไม่คิดทำลายสมดุลของธรรมชาติ ด้วยการคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และชุมชนเอง การใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวังและรอบคอบ โดยใช้แนวคิดของการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Managed Tourism) และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว (Community Participation-Based Tourism) ซึ่งผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับคือความยั่งยืนของทรัพยากรการสร้างอาชีพและการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ในขณะที่เดียวกัน การพักอาศัยอยู่ในชุมชนได้เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน ทั้งความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ การเรียนรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ทำให้ชุมชนสามารถหาทางออกในการจัดการทั้งเชิงรับและเชิงรุกเกี่ยวกับโฮมสเตย์เพื่อปกป้องทรัพยากรและผลประโยชน์ของชุมชนโดยรวมยิ่งไปกว่านั้น กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ทำให้ต่างฝ่ายได้รับความประทับใจความพึงพอใจ ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับชุมชนในขณะที่นักท่องเที่ยวเองก็ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของชุมชนที่ได้เข้าไปสัมผัสวิถีชีวิตแบบชาวบ้านจริง ๆ โดยมีได้มีการจัดฉากขึ้นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจเพียงแต่ความสวยงามหรือเพื่อเอาใจเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือน จำนวนมากเท่านั้น การจัดการที่ดีย่อมทำให้เกิดการคัดเลือกนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน อันจะส่งผลถึงการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในพื้นที่นั้น ๆ อาจกล่าวได้ว่าการจัดการโฮมสเตย์นั้นกำลังเป็นที่ตื่นตัวของแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีศักยภาพในการดำเนินการได้ แต่ผลที่เกิดจากการจัดการดังกล่าวจะปรากฏออกมาในรูปแบบใดนั้นต้องให้เวลากับชุมชนที่ได้ดำเนินการจัดการได้ลองผิดลองถูก เพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดโฮมสเตย์ที่ในชุมชนต่อไป (มธุรส ปรานไพรี, 2545)

ลักษณะนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

1. มักเป็นผู้ให้ความสนใจต่อการเรียนรู้ โดยต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างใกล้ชิด ทั้งอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. เป็นคนรักอิสระ ต้องการที่พักสะดวก ไม่หรูหรา ราคาถูกกว่าโรงแรม และต้องการความปลอดภัยสูง โดยพักค้างโรงแรมในระยะเวลาสั้น (1 – 3 คืน) หรือ (5 – 10 คืน)
3. เป็นคนที่พร้อมเปิดใจเป็นมิตรไมตรี ให้ความยอมรับนับถือ เชื่อถือและไว้วางใจผู้อื่น
4. ต้องการมีเพื่อนเที่ยว และคำแนะนำหรือข้อมูลที่เป็นเกร็ดความรู้ซึ่งละเอียดมากกว่าบริษัทนำเที่ยว
5. ต้องการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสบการณ์ชีวิต เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย อาหาร งานประเพณีพิธีกรรม โดยการร่วมกิจกรรมภายในบ้าน เช่น ช่วยงานในสวน เก็บพืชผักผลไม้ หรือออกเรือจับปลา ปู กุ้ง และหอย (ชววิทย์ ศิริเวชกุล , 2544)

หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติ อำเภอกะทู้มแบบ จังหวัดสมุทรสาคร

สมุทรสาคร หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “มหาชัย” เป็นจังหวัดเล็ก ๆ ตั้งอยู่บนปากน้ำท่าจีน ห่างจากทะเลเพียง 2 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 36 กิโลเมตร เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีบันทึกไว้ในพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา เมื่อคราวพระเจ้าเสือเสด็จประพาสทางชลมารคกำเนิดเป็นเรื่องราวของพันท้ายนรสิงห์ผู้จงรักภักดี

จังหวัดนี้เดิมเรียกว่า “ท่าจีน” เพราะแต่เดิมเป็นตำบลใหญ่อยู่ติดอ่าวไทยมีชาวต่างประเทศโดยเฉพาะชาวจีนนำสำเภาเข้ามาจอดเทียบท่าค้าขายกันมากจึงเรียกติดปากกลายเป็นตำบล “ท่าจีน” ต่อมาในปี พ.ศ. 2091 ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิโปรดให้สร้างเมืองใหม่ขึ้นอีกหลายเมือง ด้วยมีพระราชประสงค์จะใช้เป็นที่ระดมพลสำหรับสู้รบกับพม่า บ้านท่าจีนจึงยกฐานะเป็นเมือง “สาครบุรี” เพื่อให้เป็นเมืองหน้าด่านป้องกันศัตรูที่จะมารุกรานทางทะเล ตั้งแต่นั้นมาจนถึงสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้เปลี่ยนชื่อเมืองสาครบุรีเป็นเมืองสมุทรสาคร

ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิรูปการปกครองมีการจัดระบบราชการส่วนภูมิภาคเป็นมณฑลเทศาภิบาล และประกาศจัดตั้งสุขาภิบาลแห่งแรกของประเทศไทยขึ้นที่ตำบลท่าฉลอมเมื่อปี พ.ศ. 2449

ต่อมา พ.ศ. 2456 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” ทั่วทุกแห่ง เมืองสมุทรสาครจึงได้เปลี่ยนเป็น

“จังหวัดสมุทรสาคร” มาจนทุกวันนี้ ส่วนคำว่า “มหาชัย” ที่คนชอบเรียกกันนั้นเป็นชื่อของคลองที่ขุดขึ้นที่ตัดความคดเคี้ยวของคลองโคกขามอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความซื่อสัตย์ของพันท้ายนรสิงห์

จังหวัดสมุทรสาครมีเนื้อที่ประมาณ 872 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 3 อำเภอ คืออำเภอเมือง อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว

ประวัติความเป็นมาหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

เมื่อประมาณ พ.ศ. 2525 กลุ่มชาวบ้านในหมู่บ้านส่วนมากเป็นกลุ่มลูกจ้างของโรงงานเสถียรภาพ หรือเรียกอีกชื่อว่าโรงชามไถ่ จึงทำให้เกิดภูมิความรู้ และทักษะขั้นตอนการผลิตตลอดจนการเขียนเครื่องลายคราม แต่ต่อมาโรงงานได้ปิดกิจการทำให้กลุ่มลูกจ้างที่ทำงานเกิดการว่างงานจึงมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อที่จะทำการผลิต ด้วยชามที่เป็นลายคราม การผลิต ด้วย ชาม ในรูปแบบเดิม ๆ นั้น ปริมาณความต้องการของตลาดมากขึ้น จึงได้มีการพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เกิดเครื่องเบญจรงค์มาจนทุกวันนี้

โฮมสเตย์หมู่บ้านเครื่องเบญจรงค์บ้านกลาง เริ่มจากแต่เดิมในชุมชนบ้านกลางเป็นโรงงานผลิตเครื่องเบญจรงค์ ซึ่งได้รับการส่งเสริมให้เป็น หมู่บ้าน OTOP มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ และทางจังหวัดก็ได้ให้การสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจมาเยี่ยมชมแบบ ไป - กลับ เป็นจำนวนมาก ทำให้คนในชุมชนเกิดความคิดจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีเวลามากขึ้นในการสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน

ดอนไถ่ เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอกระทุ่มแบน จากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่าพื้นที่ ในบริเวณที่เป็นที่ดอน น้ำท่วมไม่ถึง อีกทั้งเป็นที่ที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มักจะเลี้ยงไก่ชนเอาไว้เพื่อขาย และ นำไปชนกับไก่ชนในหมู่บ้านอื่นๆ และมักจะได้รับ ชัยชนะเสมอ (แม้ในปัจจุบันก็ยังมีการเลี้ยงไก่ชนอยู่เหมือนเดิม) นอกจากนี้ในอดีตวัดดอนไถ่ ซึ่งเคยเป็นวัดประจำตำบลดอนไถ่ (ปัจจุบันได้โอนไปอยู่ กับเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน) ได้มีการทำเสาศีรษะและมีตัวไก่อยู่บนเสาศีรษะด้วย และในอดีตตำบลทำเสาศีรษะ เคยรวมอยู่เป็นตำบลเดียวกับตำบลดอนไถ่แต่ต่อมาภายหลังก็ถูกแยกออกเป็นอีกตำบลหนึ่งแต่ยังมีการติดต่อและสนิทสนมกันเช่นเดิม จนคนในพื้นที่ตำบลดอนไถ่ดีมักจะเรียกที่ตนเองอยู่ว่าทำเสาศีรษะซึ่งทำให้เห็นความสัมพันธ์และการติดต่อซึ่งกันและกันตั้งแต่ในอดีตเรื่อยมา (สรุปข้อมูลกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่, 2552)

สภาพทั่วไป

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอกระทุ่มแบน ห่างจากที่ว่าการ อำเภอกระทุ่มแบน 3 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 14 กิโลเมตร โดยมีถนนสุขุมวิทเป็นเส้นทางหลัก

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลตลาดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลนาดี และตำบลบ้านเกาะ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลคลองมะเดื่อ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าเสา

2. เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 5,179 ไร่ หรือประมาณ 8.2864 ตร.ม. แยกเป็น ดังนี้

- ที่ดินสาธารณประโยชน์	4.75	ไร่
- ที่ดินราชพัสดุ	7.5	ไร่
- ที่ดินที่อยู่อาศัยและทำกิน	3,367	ไร่

3. ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มบริเวณริมแม่น้ำ บางพื้นที่เป็นที่ดอน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำการเกษตร

4. จำนวนหมู่บ้าน

มีหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งสิ้น 6 หมู่บ้าน

หมู่ที่ 1	บ้านดอนไถ่	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	1290	ไร่
หมู่ที่ 2	บ้านหนองรี	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	893	ไร่
หมู่ที่ 3	บ้านตาสด	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	510	ไร่
หมู่ที่ 4	บ้านคลองตะโก	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	620	ไร่
หมู่ที่ 5	บ้านดอน	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	958	ไร่
หมู่ที่ 6	บ้านสันพะยอม	มีพื้นที่รวมทั้งหมด	908	ไร่

5. ประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ มีประชากรทั้งสิ้น 7,393 คน คิดเป็น 2,493ครัวเรือน แยกเป็น ชาย 3,580 คน และ หญิง 3,813 คน

มีความหนาแน่นเฉลี่ย 778.50 คน/ตารางกิโลเมตรและประชากรแฝง ที่ได้อพยพเข้ามาหางานทำในเขตพื้นที่ตำบลดอนไถ่ดี ประมาณ 701 คน

อาชีพของประชากร

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ พื้นที่และอาณาเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ดี อยู่ไม่ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประชาชน ส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ตำบลดอนไถ่ดี ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง บางส่วนประกอบ อาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน และมีการ ทำอุตสาหกรรมขนาดเล็กกึ่งครัวเรือน เช่น การทำเครื่องเคลือบ เบญจรงค์ซึ่งมีมาก ในหมู่ที่ 1 การประกอบอาชีพของประชาชนแยกเป็นรายละเอียดได้ ดังนี้

1. การทำนา ในอดีตพื้นที่บริเวณตำบลดอนไถ่ดี มีการทำนาปีกันมาก แต่ในปัจจุบันเหลือผู้ทำนายน้อยลง อีกทั้งยังทำในปริมาณ ผลผลิตที่ต่ำกว่าเดิม ทั้งนี้มีสาเหตุเนื่องมาจากการเข้ามาซื้อที่ดินของนายทุนเพื่อสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม โดยปกติจะทำนาได้ปีละ 2-3 ครั้ง
2. การทำสวนผัก/ผลไม้ สวนผักได้แก่ ผักบุ้ง ผักกาดขาว ผักกระเฉ็บ ผักกวางตุ้ง เป็นต้น สวนไม้ ได้แก่ สวนมะพร้าวอ่อน สวนมะม่วง สวนกล้วยไม้ สวนฝรั่ง สวนชมพู เป็นต้น
3. การทำการค้าขาย รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้าง
4. การประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น อุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนายทุนจากนอกตัวจังหวัดเข้ามาลงทุน ส่วนแรงงานนั้นจะเป็นใน พื้นที่ส่วนหนึ่งและจากนอกพื้นที่ส่วนหนึ่ง เช่น จากภาคอีสาน พม่า มอญ เป็นต้น โรงงานอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานถุง/ขวดพลาสติก โรงงานกล่องกระดาษ สติกเกอร์ โรงงาน อะไหล่รถยนต์ หมวกกันน็อค โรงงานแก้ว เป็นต้น
5. การอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น เครื่องเบญจรงค์ เครื่องปั้นดินเผาเซรามิค เป็นต้น
6. รับราชการ เช่น ทหาร ตำรวจ ครู เป็นต้น

รางวัลและความภาคภูมิใจหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

1. รางวัลหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น จากมูลนิธิ หม่อมงามจิตร์ บุรฉัตร ปี 2544
2. รางวัลผลิตภัณฑ์ดีเด่น ประจำจังหวัด ปี 2545
3. รางวัลเบญจรงค์น้ำทองคำ ถิ่นนาจากสมาคมชาวเหนือ 3 รางวัล
4. รางวัลผลิตภัณฑ์ชุมชนจากภูมิปัญญาไทย
5. รางวัลชนะเลิศ จากสภาวัฒนธรรม อ.กระทุ่มแบน 3 รางวัล
6. รางวัลชนะเลิศ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” จ.สมุทรสาคร

7. รางวัล OTOP

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(กุลธรรมา สุวรรณพิมล, 2541) ได้ศึกษาความต้องการความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อแหล่งท่องเที่ยว จำนวนวันที่พัก โรงแรมที่พักและการบริการของบริษัทท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาคือแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก โดยมีระยะเวลาท่องเที่ยวประมาณ 5 – 6 วัน ทั้งๆที่มีความต้องการใช้เวลาท่องเที่ยวประมาณ 7 – 8 วัน และพบว่าปัจจัยด้านภูมิหลังของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการเลือกระดับและประเภทที่พักแรมและบริษัทนำเที่ยว

(ชนิษฐา พอนอ่วมและสาทิศ สุขผ่องศรี, 2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาชุมชนคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวนั้น ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในจังหวัดเดียวกัน สิ่งดึงดูดใจสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวคือ ความสวยงามตามธรรมชาติทั้งในส่วนของอุทยานแห่งชาติเขาหลวงและภายในชุมชนคีรีวง ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่เกิดอุทกภัยปี 2531 วิถีชีวิตวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมากกว่าร้อยปี การประกอบอาชีพการทำสวน และความผูกพันอันญาติมิตรของชาวคีรีวง ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าค่าใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง การติดต่อประสานงานในเรื่องการท่องเที่ยวค่อนข้างสับสนและติดต่อได้ยาก การรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ โดยควรปรับปรุงเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอยและสภาพมลพิษอื่น นอกจากนี้ในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรจะต้องมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ระบบการติดต่อสื่อสารและป้ายสื่อความหมาย

จากการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการจัดโฮมสเตย์ ในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการจัดโฮมสเตย์ ในประเทศไทย (2545) สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกโฮมสเตย์นั้น ได้แก่ ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายที่ไม่แพง สิ่งอำนวยความสะดวก มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง และเส้นทางคมนาคมสะดวก
2. สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับเกณฑ์ในการคัดเลือกโฮมสเตย์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาและภูมิลำเนา

3. สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการเกี่ยวกับการจัดโฮมสเตย์ ได้แก่ เพศ การศึกษา ภูมิฐานะ
4. สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพอใจในการจัดโฮมสเตย์ คือ การศึกษา และ ภูมิฐานะ
5. สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเลือกโฮมสเตย์ ได้แก่ ระยะเวลา รายการตรงกับความต้องการ
6. สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเลือกโฮมสเตย์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิฐานะ
7. ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันจะมีความคาดหวังต่อการจัดการ โฮมสเตย์ไม่เหมือนกัน

(นราธิป ผลบุญรักษ์, 2547) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็นโฮมสเตย์ ของ ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ปลายโพรงพง อ.อัมพวา จ.สมุทรสาคร พบว่า

1. รูปแบบเดิมในอดีต อาคารเรือนไทยภาคกลางมีรูปแบบเฉพาะตัวที่มีลักษณะการใช้ สอยส่วนใหญ่อยู่ภายในและมีห้องส้วมภายนอก การอาบน้ำจะอาบน้ำที่คลองติดกับตัวบ้าน หรือน้ำ คลองที่ใส่ตุ่มเอาไว้แล้วแกว่งสารส้มให้มีการตกตะกอนก่อนอาบน้ำ น้ำดื่มกินจะใช้การเก็บกัก น้ำฝนไว้ในตุ่มใต้ถุนบ้านแต่การปรับที่อยู่อาศัยเดิมในปัจจุบันนี้พบว่าในส่วนของ ห้องส้วม ห้อง อาบน้ำและห้องครัว มีการก่อสร้างเพิ่มเติมขึ้นนอกอาคาร และในอาคาร แต่ยังคงสภาพของอาคารที่ เป็นสถาปัตยกรรมไทย การปรับตัวเช่นนี้อันเนื่องมาจากสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมที่มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ในปัจจุบัน ที่เป็นการคาดคิดที่จะเสนอการจ้างงานของส่วนที่ปรับที่อยู่อาศัยที่ เพิ่มเติมแก่นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการผิดรูปแบบของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. การปรับที่อยู่อาศัยเดิม ของกลุ่มชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ปลาย โพรงพงจากจำนวน 19 หลังคาเรือน ไม่มีปรับปรุงอาคาร 14 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 73.68 ส่วนอีกจำนวน 5 หลังคาเรือน มีการปรับที่อยู่อาศัยเดิมในส่วนที่เป็น ห้องน้ำ และส่วนที่เป็นครัว คิดเป็นร้อยละ 26.32 ซึ่งต่ำกว่า 50 % ของจำนวนทั้งหมด

3. แนวทางในการพัฒนา ควรมีการให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องการปรับที่อยู่ อาศัยเดิมที่เป็นอาคารทรงไทยอย่างถูกต้อง ต้องมีหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ให้คำแนะนำ อย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นการอนุรักษ์ ด้านสังคม วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ยังไม่พร้อมรับวิถีชีวิตแบบใหม่ ทำ ให้ขาดการพัฒนาการด้านต่างๆตามสมควร รายได้ไม่แน่นอนและตัวอาคารที่พักโฮมสเตย์ทรุด โทรมขาดเงินกองทุนสนับสนุนในการปรับปรุง

(อรวรรณ พรเจริญ, 2547) ได้วิจัยเกี่ยวกับการสร้างเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษาภาคกลางและภาคใต้ในประเทศไทย พบว่า การจัดทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในประเทศไทย ยังไม่แพร่หลายและรู้จักกันมากนัก ซึ่งต่างกับโฮมสเตย์ในต่างประเทศที่รัฐบาลเป็นผู้สนับสนุน ความสะดวกในการค้นหาข้อมูล รายละเอียด หรือแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ค่อนข้างยากและมีอยู่เป็นส่วนน้อย รวมถึงข้อมูล รายละเอียด เนื้อหา แหล่งท่องเที่ยว สถานที่พักอาศัย สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น ศาสนา และการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนนั้นๆ ประกอบด้วยเส้นทางการเดินทาง ค่าใช้จ่ายและแผนภาพประกอบในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการได้รับความสนับสนุนและส่งเสริมยังคงมีไม่มากนัก โอกาสและช่องทางต่างๆ ของการจัดการหรือการให้บริการแบบโฮมสเตย์ในประเทศไทยจึงยังไม่เป็นที่รู้จักสำหรับบุคคลทั่วไป รวมถึงชาวต่างชาติที่มีความสนใจในวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในประเทศไทยด้วย

(พระ พิพัฒน์โยธะพงศ์, 2547) ได้ทำการศึกษา การจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโคกโก่ง อำเภอภูจินา ราชภัฏ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปในหมู่บ้านโคกโก่ง ได้เปิดโฮมสเตย์มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 – จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2547) นับเป็นเวลา 6 ปี มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีที่พักแบบโฮมสเตย์ มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและการปฏิบัติ สภาพทั่วไปในหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านชนบท ที่มีวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณี เป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทย และดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า

1. มีการจัดการองค์การแบบที่ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ชุมชนให้ความร่วมมือ และพอใจในกระบวนการที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน แต่มีจุดอ่อน คือ ไม่มีการแบ่งงานให้มีผู้รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และการให้คำปรึกษาของที่ปรึกษาไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. การจัดการด้านกายภาพพบว่าหมู่บ้านโคกโก่งมีเอกลักษณ์ทางด้านกายภาพที่ชัดเจนของสถาปัตยกรรมผู้ไทย แต่ไม่ได้นำเสนอลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านเป็นจุดเด่นในการท่องเที่ยว มีการจัดการเพียงบำรุงรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านพักโฮมสเตย์โดยเจ้าของบ้านเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนใหญ่สามารถทำได้เรียบร้อย และนักท่องเที่ยวพอใจ

3. การประชาสัมพันธ์ที่ดำเนินการเองโดยชุมชนในปัจจุบัน ยังไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลัก ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวน้อย จึงต้องการการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน และเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว

4. ชุมชนมีความต้องการเงินทุนสำหรับบำรุงรักษาบ้านพักที่เป็นโฮมสเตย์ และแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้าน จึงควรให้การสนับสนุนเงินกองทุนเพิ่มเติม สำหรับใช้จ่ายในการบำรุงรักษาบ้านพัก และแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว จากเดิมที่มีการจัดสรรสำหรับกิจกรรมการต้อนรับนักท่องเที่ยว

5. ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนขึ้นอยู่กับจำนวนที่พักที่ชุมชนสามารถจัดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้ แต่จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมีการจัดการขยะและน้ำเสียในหมู่บ้านเพิ่มเติม เพื่อให้รองรับนักท่องเที่ยวได้ตามจำนวนที่พักที่มีอยู่

(ภัทรวรรณ เลิศสุวรรณิช, 2548) ศึกษาเรื่องการประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต่อประชากรหึ่งห้อย ณ บ้านโคกเกตุ จังหวัดสมุทรสงคราม โดยศึกษาและประเมินผลกระทบที่อาจเกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อหึ่งห้อย เพื่อวางแผนและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ศึกษา จากการวิจัย ได้ผลสรุป ดังนี้
ผลการประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต่อประชากรหึ่งห้อย

1. ผลกระทบด้านลบ

1.1 การลดลงของจำนวนหึ่งห้อยเมื่อเทียบกับอัตราเฉลี่ยตลอดปี ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการขาดการจัดการที่เหมาะสม โดยเฉพาะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

1.2 ความเสี่ยงดังรบกวนจากเรือหางยาว ซึ่งไม่ได้กระทบต่อหึ่งห้อย แต่สร้างความรบกวนให้ผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น จึงทำให้คนบริเวณนั้นทนไม่ไหว จึงตัดต้นลำพูทิ้ง ซึ่งเป็นการทำลายที่อยู่อาศัยของหึ่งห้อย

1.3 การจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธี ทำลายสภาพแวดล้อมบริเวณดังกล่าว ซึ่งส่งผลกระทบต่อหึ่งห้อย

1.4 มีการตัดต้นไม้ที่หึ่งห้อยอาศัย ซึ่งคาดว่าจะมีสาเหตุมาจากราคาถั่วเสียงนักท่องเที่ยว และกิจกรรมในการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น

1.5 การพังทลายของตลิ่ง เป็นการทำลายพื้นที่วางไข่ของหึ่งห้อย และยังเป็นที่อยู่อาศัยของแมลง สัตว์หน้าดินขนาดเล็ก และหอยซึ่งเป็นอาหารของหึ่งห้อยอีกด้วย

1.6 การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการเจริญเติบโตทางการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่วางไข่ แหล่งอาศัย แหล่งผสมพันธุ์ และที่อยู่อาศัยของหึ่งห้อย

2. ผลกระทบด้านบวก

2.1 การรักษาความสะอาดของลำคลอง

2.2 การอนุรักษ์หิ้งห้อย

2.3 การกระจายรายได้ในชุมชน

(สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี, 2549) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่อยู่อาศัยให้เป็นโฮมสเตย์ในชุมชนท่าคา ช่วงปี พ.ศ.2543 – 2545 และศึกษาแนวทางการจัดการด้านแหล่งที่พักอาศัยสำหรับแหล่งท่องเที่ยวโฮมสเตย์ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษาสรุปผลตามสมมุติฐานได้ดังนี้

1. อาคารที่อยู่อาศัยเดิมต้องถูกปรับเปลี่ยนต่อเติมให้เป็นโฮมสเตย์ จากการศึกษาเรื่องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอย ปรับปรุงและต่อเติมห้องน้ำ เพื่อสะดวกในการใช้สอย ความปลอดภัย และเพียงพอต่อจำนวนผู้พักอาศัย ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง แต่ลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่กระทบกับสภาพแวดล้อมของชุมชนมากนัก ยังอยู่ในขอบเขตที่ไม่ทำลายภาพลักษณ์ของชุมชน

2. เจ้าของบ้านต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบ ที่อยู่อาศัยเป็นโฮมสเตย์ จากการวิจัยพบว่า เจ้าของบ้านส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบที่อยู่อาศัยที่ดีพอ ส่งผลทำให้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นขัดแย้งกับรูปแบบสถาปัตยกรรมเดิม และเจ้าของโฮมสเตย์ทั้งหมดต้องการให้หน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบเข้ามาให้ความรู้ในการปรับปรุงต่อเติม เพื่อความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเพื่อเป็นการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมไทยให้สืบต่อไป

3. การบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพราะมีการบริหารจัดการโดยคนในชุมชน ได้รับความร่วมมือของคนในชุมชน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามความสามารถของแต่ละคน เกิดการสร้างงานภายในชุมชน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น

4. ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จะต้องมีลักษณะทางกายภาพที่เป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน ซึ่งลักษณะที่พักโฮมสเตย์ของบ้านท่าคา มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมไทยภาคกลาง ยกได้ทุนสูง มีชานกว้างบริเวณหน้าบ้าน มีกิจกรรมภายในชุมชน เน้นวิถีชีวิตชาวสวนริมน้ำ มีตลาดน้ำที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

5. จำนวนที่พักโฮมสเตย์สามารถเพิ่มจำนวนขึ้นได้ตามศักยภาพ และขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว โฮมสเตย์ของชุมชนบ้านท่าคา ยังสามารถขยายที่พักได้อีก ยังมีบ้านพักที่ไม่ได้เข้าร่วมทำโฮมสเตย์อีกหลายแห่ง สถานที่จัดกิจกรรมภายในชุมชนยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกเป็นจำนวนมาก และได้รับความร่วมมือของคนในชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี ผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนจึงไม่ค่อยมี แต่ชุมชนจะต้องมีการวางแผนกับการขยายตัวที่เพิ่มมากขึ้น เพราะการพัฒนาดังกล่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาครในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จากสถิตินักท่องเที่ยว จำนวน 7,753 คนต่อปี (ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ดี)

1.2 ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 379 คน

ซึ่งได้จากการเปรียบเทียบกับตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

2.1.1 ศึกษาข้อมูล สถิตินักท่องเที่ยวต่อปี จากองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ดี ได้จำนวนนักท่องเที่ยว 7,753 คนต่อปี

2.1.2 นำจำนวนนักท่องเที่ยวมาเทียบกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น(Non – Probability Sampling) แบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) โดยขั้นแรกจะตั้งคำถามกับกลุ่มตัวอย่างก่อนว่า เคยมาพักโฮมสเตย์ที่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี จังหวัดสมุทรสาครหรือไม่ ถ้ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่เคยไปท่องเที่ยวในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี จึงดำเนินการให้ทำแบบสอบถามต่อไป

2.2 ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร รายใหญ่จำนวน 5 ราย คือ

2.2.1 นางสาวอุไร แดงเยี่ยม	ผู้ประกอบการร้านอุไรเบญจรงค์
2.2.2 นางสาวรัชณี ทองเพ็ญ	ผู้ประกอบการร้านแดงเบญจรงค์
2.2.3 นางสาวประภาศรี พงษ์เมธา	ผู้ประกอบการร้านหนูเล็กเบญจรงค์
2.2.4 นางสาวนวลจันทร์ มารุ่งเรือง	ผู้ประกอบการร้านยืนยองเบญจรงค์
2.2.5 นางจำเนียร ภูมิเสมอ	ผู้ประกอบการร้านสังวาลย์เซรามิค

ใช้ผู้ประกอบการทั้งหมด 5 รายเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดน้ำหนักตามความคิดเห็นไว้สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร และใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล สำหรับผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

1. แบบสอบถาม สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ(Check list) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อมาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี จำนวน 39 ข้อ โดยมีคำถามลักษณะเป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดระดับคะแนนตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ 4	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่า	เห็นด้วย
ระดับ 3	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ
ระดับ 2	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่า	ไม่เห็นด้วย
ระดับ 1	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง สำหรับผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

เป็นการกำหนดคำถามในเชิงลึก เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประกอบการและความสามารถในการจัดการคุณภาพการจัดการโฮมสเตย์ โดยสัมภาษณ์และสนทนาเป็นรายบุคคลกับผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1.1 การทำการศึกษาข้อมูลต่างๆ ก่อนดำเนินการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

1.2 ติดต่อขอความร่วมมือกับกลุ่มผู้ประกอบการโฮมสเตย์ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเข้าไปเก็บข้อมูล ทำการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หนังสือวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เอกสารต่างๆ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาคัดเลือกจัดระเบียบจัดกลุ่มข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ประมวลผล ดังนี้

1. รวบรวมแบบสอบถามที่ทำการเก็บตัวอย่างและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามมาลงรหัส (Code) โดยใส่หมายเลขกำกับแบบสอบถามตั้งแต่ฉบับแรกจนถึงฉบับสุดท้าย
3. ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แล้วนำผลจากการประมวลผลมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยให้ทราบถึงคุณลักษณะของกลุ่มต่างๆ ที่ต้องการศึกษาในตัวแปรต่างๆ การหาจำนวนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
4. นำข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้จากผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อใช้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี
5. สรุปและเขียนรายงานการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

การศึกษาสถานภาพส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 379 คน และผู้ประกอบการโฮมสเตย์ จำนวน 5 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่พักในโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ ตำบลดอนไถ่ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
ชาย		169	44.6
หญิง		210	55.4
รวม		379	100.0
อายุ			
ต่ำกว่า 20 ปี		81	21.4
21 – 30 ปี		100	26.4
31 – 40 ปี		81	21.4
41 – 50 ปี		91	24.0
50 ปีขึ้นไป		26	6.9
รวม		379	100.0
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี		115	30.3
ปริญญาตรี		158	41.7
สูงกว่าปริญญาตรี		106	28.0
รวม		379	100.0
อาชีพ			
รับราชการ		79	20.8
รัฐวิสาหกิจ		80	21.1
พนักงานบริษัทเอกชน		85	22.4
ธุรกิจส่วนตัว		85	22.4
อื่น ๆ		50	13.5
รวม		379	100.0

จากตาราง 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่พักในโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี ตำบลดอนไก่อี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 379 คน โดยสามารถจำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 ตามลำดับ

อายุ

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งมีจำนวนเท่ากับผู้ที่อายุน้อยกว่า 20 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 มีอายุระหว่าง และมีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาคือระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนและประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 รองลงมาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 ประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 379 คน โดยสามารถจำแนกโดยรวมทุกด้านและรายชื่อได้ดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีโดยรวม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านที่พัก	3.76	0.468	เห็นด้วย
ด้านอาหารและโภชนาการ	3.76	0.610	เห็นด้วย
ด้านความปลอดภัย	4.78	0.465	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านการจัดการ	3.95	0.549	เห็นด้วย
ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว	3.73	0.582	เห็นด้วย
ด้านสภาพแวดล้อม	4.23	0.593	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านมูลค่าเพิ่ม	4.20	0.683	เห็นด้วย
ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.15	0.781	เห็นด้วย
รวม	4.07	0.591	เห็นด้วย

จากตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 สามารถจำแนกในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านที่พักอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ด้านอาหารและโภชนาการอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78ด้านการจัดการอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ด้านกิจกรรมท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ด้านมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐาน
คุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดีรายข้อ

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน คุณภาพโฮมสเตย์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง					\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง				
ด้านที่พัก								
1. โครงสร้างบ้านพักมีความ มั่นคงแข็งแรง	50 (13.2)	69 (18.2)	142 (37.5)	80 (21.1)	38 (10.0)	3.03	1.151	ไม่ แน่ใจ
2. บ้านพักมีอากาศถ่ายเท สะดวก	88 (23.2)	141 (37.2)	51 (13.5)	53 (14.0)	46 (12.1)	3.45	1.313	เห็น ด้วย
3. มีที่นอน เครื่องนอน ที่สะอาด	112 (29.6)	81 (21.4)	136 (35.9)	37 (9.8)	13 (3.4)	3.64	1.107	เห็น ด้วย
4. มีห้องน้ำและเครื่องอุปโภค ต่างๆที่สะอาด	139 (36.7)	86 (22.7)	104 (27.4)	50 (13.2)	0 (0.0)	3.83	1.069	เห็น ด้วย
5. มีการกำจัดแมลงที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพ เช่น แมลง สาป หนู ยุง มด โดยใช้สิ่งที่มีอยู่ ในท้องถิ่นและเป็นภูมิปัญญา ชาวบ้าน	168 (44.3)	66 (17.4)	73 (19.3)	21 (5.5)	51 (13.5)	3.74	1.416	เห็น ด้วย
6. มีการดูแลสภาพแวดล้อม บริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวน ครัว ต้นไม้ ร่องน้ำ มีการปลูก ต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล	106 (28.0)	157 (41.4)	73 (19.3)	43 (11.3)	0 (0.0)	3.86	0.953	เห็น ด้วย
ด้านอาหารและโภชนาการ								
7. มีอาหารปรุงสุกสุขอนามัย	92 (24.3)	77 (20.3)	70 (18.5)	115 (30.3)	25 (6.6)	3.25	1.297	ไม่ แน่ใจ
8. ภาชนะที่ใส่อาหารสะอาด ปลอดภัย	85 (22.4)	133 (35.1)	109 (28.8)	52 (13.7)	0 (0.0)	3.66	0.974	เห็น ด้วย
9. ครัวอยู่ในสภาพที่สะอาดและ ไม่มีกลิ่น	103 (27.2)	123 (32.5)	92 (24.3)	61 (16.1)	0 (0.0)	3.71	1.037	เห็น ด้วย

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน คุณภาพโฮมสเตย์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
10. อุปกรณ์ภายในครัวสะอาด ปลอดภัย	20 (5.3)	123 (32.5)	84 (22.2)	152 (40.1)	0 (0.0)	3.03	0.969	ไม่ แน่ใจ
11. มีน้ำดื่มสะอาดให้บริการ	178 (47.0)	118 (31.1)	77 (20.3)	6 (1.6)	0 (0.0)	4.23	0.826	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
12. มีร้านอาหารที่สะอาด ให้บริการภายในชุมชน	238 (62.8)	30 (7.9)	52 (13.7)	20 (5.3)	39 (10.3)	4.08	1.379	เห็น ด้วย
ด้านความปลอดภัย								
13. มีการจัดเวรยาม ดูแลความ ปลอดภัย	156 (41.2)	122 (32.2)	55 (14.5)	24 (6.3)	22 (5.8)	3.97	1.155	เห็น ด้วย
14. มีเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสาร และวิธีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้าย หรือกรณี นักท่องเที่ยวเจ็บป่วย	226 (59.6)	64 (16.9)	81 (21.4)	8 (2.1)	0 (0.0)	3.94	1.346	เห็น ด้วย
15. มีการเตรียมความพร้อมเรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก่อน นำส่งสถานพยาบาล กรณีเกิด เหตุฉุกเฉิน หรือเกิดอุบัติเหตุ	141 (37.2)	67 (17.7)	99 (26.1)	21 (5.5)	51 (13.5)	3.60	1.318	เห็น ด้วย
16. มีการตั้งเตือนนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน และเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับ ยา ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรค ประจำตัว	162 (42.7)	131 (34.6)	60 (15.8)	26 (6.9)	0 (0.0)	4.13	0.919	เห็น ด้วย

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน คุณภาพโฮมสเตย์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการจัดการ								
17. มีการรวมกลุ่มของชาวบ้าน จัดการองค์กรในรูปของชมรม หรือ สหกรณ์ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม มากที่สุด	118 (31.1)	91 (24.0)	76 (20.1)	66 (17.4)	28 (7.4)	3.54	1.291	เห็น ด้วย
18. มีคณะกรรมการบริหาร โครงการ เมื่อชุมชนสามารถ รวมกลุ่มทำโฮมสเตย์ได้แล้ว	54 (14.2)	80 (21.1)	196 (51.7)	49 (12.9)	0 (0.0)	3.37	0.882	ไม่ แน่ใจ
19. มีการกำหนดข้อปฏิบัติของ นักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ขัดแย้งต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อของชุมชน	145 (38.3)	125 (33.0)	109 (28.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.09	0.814	เห็น ด้วย
20. มีระบบการจองบ้านพัก ล่วงหน้า ผ่านทางโทรศัพท์ แฟกซ์ อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์ จอง โดยตรงกับกรรมการของ โฮมสเตย์หรือจองผ่านบริษัทนำ เที่ยว	117 (30.9)	148 (39.1)	114 (30.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.01	0.782	เห็น ด้วย
21. มีรายละเอียดเกี่ยวกับ ค่าธรรมเนียม และค่าบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน อาทิ ค่าที่พัก/คนคืน ค่าอาหาร/ คน/มื้อ ค่าน้ำเที่ยว/คน หรือต่อ กลุ่ม เป็นต้น	209 (55.1)	57 (15.0)	52 (13.7)	53 (14.0)	8 (2.1)	4.07	1.199	เห็น ด้วย

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน คุณภาพโฮมสเตย์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง					\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
22. มีข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว อย่างละเอียด และมีข้อเลือก ให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือก	40 (10.6)	89 (23.5)	200 (52.8)	0 (0.0)	50 (13.2)	3.18	1.075	ไม่ แน่ใจ
23. การจัดการโฮมสเตย์ไม่กระทบ ต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน	168 (44.3)	117 (30.9)	50 (13.2)	0 (0.0)	44 (11.6)	3.96	1.274	เห็น ด้วย
ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว								
24. มีกิจกรรมท่องเที่ยว ตาม สภาพพื้นที่ และภูมิประเทศ	120 (31.7)	109 (28.8)	98 (25.9)	52 (13.7)	0 (0.0)	3.78	1.039	เห็น ด้วย
25. มีกิจกรรมฝึกหัด ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เขียนลายเบญจรงค์ ทอผ้า จัก สาน ทำขนม เป็นต้น	70 (18.5)	68 (17.9)	156 (41.2)	47 (12.4)	38 (10.0)	3.22	1.182	เห็น ด้วย
26. มีกิจกรรมต้อนรับตาม ประเพณีท้องถิ่น เช่น พิธีบายศรี สู่ขวัญ เป็นต้น	105 (27.7)	139 (36.7)	61 (16.1)	46 (12.1)	28 (7.4)	3.65	1.213	เห็น ด้วย
27. มีกิจกรรมบันเทิงของชุมชน เช่น ดนตรี การเต้นรำ การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น	121 (31.9)	134 (35.4)	74 (19.5)	50 (13.2)	0 (0.0)	3.86	1.013	เห็น ด้วย
28. มีกิจกรรมที่ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขีด เขียนแผ่นหิน ไม่ส่งเสียงดัง เกินไป เป็นต้น	83 (21.9)	120 (31.7)	154 (40.6)	22 (5.8)	0 (0.0)	3.70	0.876	เห็น ด้วย

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน คุณภาพโฮมสเตย์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง					\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
29. มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนการ เรียนรู้ระหว่างกันของ นักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น การประกอบอาชีพ การถ่ายทอด เทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนทาง วัฒนธรรม	114 (30.1)	88 (23.2)	105 (27.7)	21 (5.5)	51 (13.5)	3.51	1.332	เห็น ด้วย
ด้านสภาพแวดล้อม								
30. มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด ประเภทหนึ่ง หรือ หลายประเภทที่สร้างความ ประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว	79 (20.8)	213 (56.2)	49 (12.9)	38 (10.0)	0 (0.0)	3.88	0.852	เห็น ด้วย
31. มีการดูแลรักษา สภาพแวดล้อม ให้เป็นธรรมชาติ และรักษาวัฒนธรรมประเพณีไว้ โดยทุกคนร่วมมือกัน	168 (44.3)	113 (29.8)	70 (18.5)	28 (7.4)	0 (0.0)	4.11	0.956	เห็น ด้วย
32. มีสถานพยาบาล ไปรษณีย์ ธนาคาร อยู่ไม่ไกลจากโฮมสเตย์ หรือมีบริการความสะดวกให้ นักท่องเที่ยว	138 (36.4)	117 (30.9)	83 (21.9)	41 (10.8)	0 (0.0)	3.93	1.007	เห็น ด้วย
ด้านมูลค่าเพิ่ม								
33. มีร้านขายของที่ระลึกของ ชุมชน	61 (16.1)	285 (75.2)	33 (8.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.07	0.493	เห็น ด้วย
34. มีผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน และ ใช้วัตถุดิบของท้องถิ่น ในการผลิต	103 (27.2)	149 (39.3)	105 (27.7)	22 (5.8)	0 (0.0)	3.88	0.877	เห็น ด้วย

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐาน คุณภาพโฮมสเตย์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง					\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
35. คนในท้องถิ่นมีโอกาสได้ เผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของ ชุมชน	220 (58.0)	89 (23.5)	21 (5.5)	49 (12.9)	0 (0.0)	4.27	1.042	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
36. กลุ่มชมรมมีโอกาสพัฒนา ศักยภาพด้านต่างๆให้แก่บุคลากร ของชุมชน	94 (24.8)	80 (21.1)	182 (48.0)	7 (1.8)	16 (4.2)	3.60	1.014	เห็น ด้วย
ด้านการส่งเสริมการตลาด								
37. มีคู่มือหรือแผ่นพับเอกสาร เผยแพร่การท่องเที่ยวที่เป็นของ ตนเอง เป็นข้อมูลจริง ชัดเจน และ ครบถ้วน ทั้งรายการกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยว ข้อควรปฏิบัติ รายละเอียด ค่าใช้จ่าย การจองที่พัก และแผนที่การ เดินทาง	127 (33.5)	166 (43.8)	13 (3.4)	45 (11.9)	28 (7.4)	3.84	1.220	เห็น ด้วย
38. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อาทิ มีเว็บไซต์ของตนเอง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	146 (38.5)	99 (26.1)	134 (35.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.03	0.860	เห็น ด้วย
39. มีรายชื่อโฮมสเตย์ของตนอยู่ ในเว็บไซต์ Homestay Thailand	160 (42.2)	102 (26.9)	46 (12.1)	46 (12.1)	25 (6.6)	3.86	1.268	เห็น ด้วย

จากตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี สามารถจำแนกในแต่ละข้อได้ดังนี้

ด้านที่พัก ประกอบด้วย โครงสร้างบ้านพักมีความมั่นคงแข็งแรง อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีความเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 บ้านพักมีอากาศถ่ายเทสะดวก อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.45 มีที่นอน เครื่องนอน ที่สะอาด อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.64 มีห้องน้ำและเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆที่สะอาด อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.83 มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น แมลงสาป หนู ยุง มด โดยใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นและเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.74 และมีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้ ร่องน้ำ มีการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.86

ด้านอาหารและโภชนาการ ประกอบด้วย มีอาหารปรุงสุกสะอาดน่ารับประทาน อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีความเฉลี่ย 3.25 ภาชนะที่ใส่อาหารสะอาด ปลอดภัย อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.66 ครีวอยู่ในสภาพที่สะอาดและไม่มีกลิ่น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.71 อุปกรณ์ภายในครัวสะอาด ปลอดภัย อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีความเฉลี่ย 3.03 มีน้ำดื่มสะอาดให้บริการ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีความเฉลี่ย 4.23 และมีร้านอาหารที่สะอาดให้บริการภายในชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 4.08

ด้านความปลอดภัย ประกอบด้วย มีการจัดเวรยาม ดูแลความปลอดภัย อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.97 มีเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารและวิธีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้าย หรือกรณีนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.94 มีการเตรียมความพร้อมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก่อนนำส่งสถานพยาบาล กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือเกิดอุบัติเหตุ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.60 และมีการตั้งเตือนนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน และเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับยา ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัว อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 4.13

ด้านการจัดการ ประกอบด้วย มีการรวมกลุ่มของชาวบ้าน จัดการองค์กรในรูปของชมรม หรือสหกรณ์ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 3.54 มีคณะกรรมการบริหารโครงการ เมื่อชุมชนสามารถรวมกลุ่มทำโฮมสเตย์ได้แล้ว อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีความเฉลี่ย 3.37 มีการกำหนดข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขัดแย้งต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 4.09 มีระบบการจองบ้านพักรถล่วงหน้า ผ่านทางโทรศัพท์ แฟกซ์ อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์ จองโดยตรงกับกรรมการของโฮมสเตย์หรือจองผ่านบริษัทนำเที่ยว อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความเฉลี่ย 4.01 มี

รายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม และค่าบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน อาทิ ค่าที่พัก/คน/คืน ค่าอาหาร/คน/มื้อ ค่านำเที่ยว/คน หรือต่อกลุ่ม เป็นต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 มีข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างละเอียด และมีข้อเลือกให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือก อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 และการจัดการโฮมสเตย์ไม่กระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.96

ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย มีกิจกรรมท่องเที่ยว ตามสภาพพื้นที่ และภูมิประเทศ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 มีกิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เย็บนลายเบญจรงค์ ทอผ้า จักสาน ทำขนม เป็นต้น อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.22 มีกิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 มีกิจกรรมบันเทิงของชุมชน เช่น ดนตรี การเต้นรำ การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีกิจกรรมที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียน แผ่นหิน ไม่ส่งเสียงดังเกินไป เป็นต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.70 และมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกันของนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น การประกอบอาชีพ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51

ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด ประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภทที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ให้เป็นธรรมชาติ และรักษาวัฒนธรรมประเพณีไว้ โดยทุกคนร่วมมือกัน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 และมีสถานพยาบาล ไปรษณีย์ ธนาคาร อยู่ไม่ไกลจากโฮมสเตย์ หรือมีบริการความสะดวกให้นักท่องเที่ยว 3.93

ด้านมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วย มีร้านขายของที่ระลึกของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 มีผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน และใช้วัตถุดิบของท้องถิ่นในการผลิต อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 คนในท้องถิ่นมีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27 กลุ่มชมรมมีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ให้แก่บุคลากรของชุมชนด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 มีคู่มือหรือแผ่นพับเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวที่เป็นของตนเอง เป็นข้อมูลจริง ชัดเจน และครบถ้วน ทั้งรายการกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยว ข้อควรปฏิบัติ รายละเอียด ค่าใช้จ่าย การจองที่พัก และแผนที่การเดินทาง อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อาทิ มีเว็บไซต์ของตนเอง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 และมีรายชื่อโฮมสเตย์ของตนอยู่ในเว็บไซต์ Homestay Thailand อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ของนักท่องเที่ยว ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 379 คน โดยสามารถจำแนกโดยรวมทุกด้านได้ดังนี้

1. ด้านที่พัก

ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวมีจำนวนห้องพัก 5 หลัง รองรับนักท่องเที่ยวได้ 100 คน อัตราค่าบริการบ้านพักโฮมสเตย์ 250 บาทต่อคน การบริการของผู้ประกอบการที่พักอยู่ในเกณฑ์ดีมาก แต่ที่พักในช่วงเทศกาลไม่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากจำนวนของห้องพักมีน้อยเกินไป และในบางครั้งมีการกำหนดราคาที่สูงขึ้นกว่าปกติซึ่งเป็นการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพราะเห็นว่ามีนักท่องเที่ยวมากในช่วงเทศกาลทำให้ขวยโอกาสขึ้นราคาที่พักมากขึ้น ราคาไม่เป็นที่ไปตามมาตรฐานเดียวกัน อาจจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวไม่อยากมาเที่ยวเพราะไม่อยากจะถูกเอาเปรียบ ดังนั้นผู้ประกอบการต้องเก็บค่าบริการมาตรฐานเดียวกันทั้งปี แต่ในช่วงเวลาปกติราคาที่พักนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเห็นว่ามีความเหมาะสมดีแล้วเนื่องจากราคาดังกล่าวรวมกิจกรรมต่าง ๆ ไว้อย่างมากมายไม่ว่าจะเป็น เขียนลายเบญจรงค์ด้วยตนเอง ทำบุญตักบาตร และไหว้ชกมวยไทย เป็นต้น

2. ด้านอาหารและโภชนาการ

บริเวณหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มค่อนข้างน้อย ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว ราคาอาหาร คุณภาพ ความสะอาดของอาหารมีมาตรฐาน การให้บริการของพนักงานให้บริการดี โดยรวมด้านอาหารและโภชนาการนั้นมีคุณภาพ สด สะอาด อร่อย ถูกหลักโภชนาการ การบริการดี และรักษาความสะอาดในบริเวณโดยรอบได้ดี ห้องน้ำควรจะมีมาตรฐานด้านความสะอาดมากขึ้นเพราะนักท่องเที่ยวอยากได้รับความพึงพอใจสูงสุดจากการใช้บริการ ดังนั้นควรให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้ามาควบคุมตรวจสอบคุณภาพของอาหารและโภชนาการอยู่เป็นประจำ

3. ด้านความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัยของผู้ประกอบการแก่นักท่องเที่ยวนั้นจะมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลเฉพาะในส่วนที่บ้านพักเท่านั้น การบริการดูแลเรื่องความปลอดภัยยังมีไม่ทั่วถึงทุกบริเวณของพื้นที่ใกล้เคียง ไม่มีการตรวจตราดูแลในเวลากลางคืน เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดูแลไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ อาจเกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวได้ ควรเพิ่มการดูแลของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทั้งกลางวันและกลางคืนตลอด 24 ชั่วโมง ควรเพิ่มป้ายบอกเตือนตามเส้นทางเดิน

เท่า ต่าง ๆ เช่น ความไม่ปลอดภัยจากต้นไม้ที่ไม่ตัดตกแต่งให้สวยงามและต้นไม้ที่ตายแล้วอาจล้มทับนักท่องเที่ยวหรือรถเสียหายได้ จะต้องดูแลตัดกิ่งไม้ที่ผู้ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่นักท่องเที่ยว การเดินทางด้วยรถยนต์ควรมีประกันภัยให้นักท่องเที่ยวทุกคนเพราะเมื่อถึงเวลาเกิดอุบัติเหตุจะได้มีเงินทุนสนับสนุนแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นสถานประกอบการควรสร้างจิตสำนึกดูแลนักท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้านเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด และยังสามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้อีกด้วย

4. ด้านการจัดการ

การบริหารจัดการในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่เดิมมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบโดยอาศัยคนในชุมชน ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกองทุนหมู่บ้าน นอกเหนือจากการบริหารจัดการด้านโฮมสเตย์แล้วยังมีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญเป็นตัวประสานงานด้านอื่นอีก สาเหตุที่มีการแบ่งการดำเนินงานอย่างชัดเจนเนื่องจากหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่เดิมเป็นหนึ่งในหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่ทำเครื่องเบญจรงค์คุณภาพดี ที่มีจุดกำเนิดมาจาก 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มดั้งเดิมที่เป็นตระกูลเก่าแก่เชื้อสายจีนอยู่ในเขตพื้นที่ ต.คลองมะเดื่อ ซึ่งทำเครื่องลายครามอยู่ก่อนแล้ว มาเริ่มเขียนเป็นลวดลายเบญจรงค์ในคราวหลัง และมีการแตกแขนงออกมาเป็นอีกหลายกลุ่มย่อย ส่วนอีกกลุ่มคือบรรดาลูกจ้างที่เคยทำงานอยู่ในโรงซาม หรือโรงงานเสถียรภาพ ซึ่งเป็นโรงงานผลิตถ้วยซามขนาดใหญ่ ซึ่งในปัจจุบันได้เลิกกิจการไปแล้ว ลูกจ้างที่มีฝีมือในการทำถ้วยซามเหล่านี้จึงรวมตัวกันเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดเล็กผลิตเครื่องถ้วยซามเขียนลายแบบอย่างเบญจรงค์พัฒนาฝีมือขึ้นมาเรื่อย ๆ และตั้งตัวเป็นกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไถ่ ซึ่งได้เปิดเป็นศูนย์สาธิตเยี่ยมชมการผลิตเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่ ดังนั้นในด้านการจัดการจึงถือว่ามี การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน

5. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

กิจกรรมท่องเที่ยวของโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่เดิมมีกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส คือ 1.เขียนลายเบญจรงค์ด้วยตนเอง 2.ทำบุญตักบาตร 3.โชว์ชมมวยไทย 4.ชมสวนกล้วยไม้ 5.นมัสการหลวงพ่อดำวัดนางสาว ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างเอกชนองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่แสวงหาความสุขแบบเรียบง่ายแต่คงเอกลักษณ์ในความเป็นไทยได้ แต่มีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มยังคงต้องการกิจกรรมที่มีการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมให้คงอยู่ ปลูกจิตสำนึกหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือจะเป็นกิจกรรมค่ายอนุรักษ์ให้แก่เยาวชนโดยการร่วมมือกับสถาบันการศึกษา

ต่าง ๆ เพื่อนำเยาวชนมาเข้าค่ายในบริเวณหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดี เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยทำการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ไปยังโรงเรียนหรือสถาบันต่าง ๆ ทราบถึงกิจกรรมการเข้าค่ายดังกล่าว

6. ด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่น่าอยู่ เนื่องจากมีการดูแลจากคนในชุมชนโดยการร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไก่อีดี และที่สำคัญผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครได้มีนโยบายให้ทำการปรับปรุงทัศนียภาพในชุมชนให้มีความน่าอยู่ สะอาด มีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ โดยได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาจังหวัด จำนวน 6 ล้านบาท เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสู่การสร้างงาน สร้างรายได้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง แต่ควรที่จะเพิ่มเติมให้มีรถเข้ามาเก็บขยะตามหมู่บ้านทุกวันเพื่อให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากในบางครั้งไม่มีรถมาเก็บขยะจึงทำให้เกิดกลิ่นเหม็นสร้างความไม่น่าประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ และที่สำคัญคนในชุมชนเองจะต้องสร้างจิตสำนึกให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจไม่ทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลองเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อมไปในตัวด้วย

7. ด้านมูลค่าเพิ่ม

คนในชุมชนหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดีนั้นได้พยายามสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชนโดยการขายของที่ระลึกซึ่งใช้ผลิตภัณฑ์โดยชาวบ้านและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นทำการผลิต มีการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนสู่สังคมภายนอก เพิ่มโอกาสทางด้านศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการให้บริการที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวบางคนมีความเห็นว่าควรที่จะจัดให้มีกิจกรรมในการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น

8. ด้านการส่งเสริมการตลาด

ในส่วนของส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์นั้น โดยรวมแล้วมีการประชาสัมพันธ์ที่น้อยเกินไป เนื่องจากโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดีนั้นไม่มีเว็บไซต์ในการเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเป็นของตนเอง แต่ก็ยังพอหาข้อมูลได้ตาม website ที่ทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จึงทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวเป็นของตนเอง การพัฒนาเว็บไซต์ โดยปกติแล้วคนในชุมชนหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อีดีนั้นได้พยายามส่งเสริมการตลาดโดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีแผนที่แสดงที่พักและเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงต่าง ๆ

ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. ด้านที่พักเป็นลักษณะบ้านเรือนไทย ที่ปรับปรุงห้องพักภายในบ้านเจ้าของธุรกิจจำนวน 4 หลัง และสร้างใหม่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว จำนวน 1 หลัง มีพื้นที่ใช้สอยต่างๆ เช่น ห้องรับแขก ห้องรับประทานอาหาร ห้องน้ำ ห้องครัว รองรับนักท่องเที่ยวได้ 100 คน โดยกระจายไปตามโฮมสเตย์หลังต่างๆ ระยะเวลาส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวเข้าพักต่อครั้ง 1-2 วัน

2. ด้านอาหารและโภชนาการ มีการบริการอาหารมื้อเช้า สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก ส่วนในมื้ออื่นๆ หากนักท่องเที่ยวต้องการต้องแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบ โดยชำระค่าอาหารเพิ่มมื้อละ 150 บาท

3. ด้านความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัยของผู้ประกอบการแก่นักท่องเที่ยว นั้นจะมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลเฉพาะในส่วนของบ้านพัก โดยเฉพาะในช่วงเวลาากลางคืน หากมีนักท่องเที่ยวมาพักเป็นจำนวนมาก ทางผู้ประกอบการจะประสานกำลังจากเจ้าหน้าที่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จากองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ มาช่วยดูแลเพิ่ม

4. ด้านการจัดการ การบริหารจัดการในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่นั้นมีการรวมเป็นกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ โดยมีคุณอุไร แดงเอี่ยม เป็นประธานกลุ่ม คุณรัชณี ทองเพ็ญ เป็นรองประธานกลุ่ม คุณประภาศรี พงษ์เมธา เป็นเลขานุการ คุณนวลจันทร์ มารุ่งเรือง เป็นเหรัญญิก และคุณจำเนียร ภูมิเสม เป็นผู้ช่วยเหรัญญิก

5. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวของโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่มีกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส คือ 1.เขียนลายเบญจรงค์ด้วยตนเอง 2.ทำบุญตักบาตร 3.โชว์ชกมวยไทย 4.ชมสวนกล้วยไม้ 5.นมัสการหลวงพ่อดำวัดนางสาว

6. ด้านสภาพแวดล้อม ทางกลุ่มหมู่บ้านมีการจัดเวรทำความสะอาด จัดตกแต่งบริเวณบ้านด้วยต้นไม้ ทั้งไม้ดอกไม้ประดับ มีการตกแต่งด้วย เครื่องปั้นดินเผา และเครื่องเบญจรงค์ลักษณะต่างๆ

7. ด้านมูลค่าเพิ่ม หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่นั้นได้สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชนโดยการขายของที่ระลึกซึ่งใช้ผลิตภัณฑ์โดยชาวบ้านและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นทำการผลิต มีการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนสู่สังคมภายนอก เพิ่มโอกาสทางด้านศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการให้บริการที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

8. ด้านการส่งเสริมการตลาด ในส่วนของการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ นั้น ทางกลุ่มหมู่บ้านใช้การประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานราชการทั้งของ องค์การบริหารส่วนตำบล และอำเภอ มีการออกร้านและประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ในงานกิจกรรมต่างๆของทางจังหวัด แต่ไม่มีเว็บไซต์เป็นของตนเอง

9. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการนั้นผู้สัมภาษณ์ให้ความเห็นตรงกันว่า ไม่มีปัญหาและอุปสรรคใด เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนแนวคิด มีการประชุมกัน และประสานงานกันเป็นอย่างดี ปัญหาจากนักท่องเที่ยวก็ไม่เกิด เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยอมรับและเข้าใจในกฎเกณฑ์ ข้อกำหนดต่างๆของทางโฮมสเตย์เป็นอย่างดี

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ ดอนไก่อดี

จุดแข็ง (Strengths)

1. มีการร่วมกลุ่มของชาวบ้านที่เข้มแข็ง มีการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ จากรุ่นสู่รุ่น
2. กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์มีผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียง และเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม
3. เป็นโฮมสเตย์ที่เรียบง่าย สบาย เหมาะกับการเรียนรู้ ศึกษาวถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น

จุดอ่อน (Weakness)

1. ขาดระบบการขนส่งของท้องถิ่น การจะเข้าถึงจะต้องใช้รถส่วนตัว หรือเป็นรถที่จัดหามา
2. มีบริเวณที่จอดรถค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักจำนวนมาก โดยเฉพาะรถขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าไปจอดในหมู่บ้านได้ จะต้องจอดบริเวณถนน และให้นักท่องเที่ยวเดินเท้าเข้าไป
3. ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในบริเวณใกล้เคียง หากนักท่องเที่ยวต้องการไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นจะต้องเดินทางไปอำเภอหรือจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดสมุทรสงคราม

โอกาส (Opportunities)

1. หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นให้การสนับสนุน และช่วยประชาสัมพันธ์สินค้าและผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี
2. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์มากขึ้น

อุปสรรค (Threats)

1. สภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัวในปัจจุบัน ทำให้นักท่องเที่ยวลดการเดินทางท่องเที่ยวลง
2. สถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศในปัจจุบัน ทำให้เกิดความกังวลในเรื่องความปลอดภัย นักท่องเที่ยวจึงเดินทางท่องเที่ยวลดลง

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยจะช่วยให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีในด้านที่พัก อาหารและโภชนาการ ความปลอดภัย การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม มูลค่าเพิ่ม และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งในแต่ละด้านจะช่วยเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมี 3 ส่วนด้วยกัน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี จำนวน 39 ข้อ และส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 นั้นใช้มาตรวัดแบบ Likert's Scale ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยนำว่าวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งมีจำนวนเท่ากับผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 มีอายุระหว่าง และมีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาคือระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 106 คิดเป็น

ร้อยละ 28.0 กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 รองลงมาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 ประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดีโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 สามารถจำแนกในแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านที่พักอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ด้านอาหารและโภชนาการอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ด้านการจัดการอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ด้านกิจกรรมท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ด้านมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านที่พัก ประกอบด้วย โครงสร้างบ้านพักมีความมั่นคงแข็งแรง อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 บ้านพักมีอากาศถ่ายเทสะดวก อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.45 มีที่นอน เครื่องนอน ที่สะอาด อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64 มีห้องน้ำและเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆที่สะอาด อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น แมลงสาป หนู ยุง มด โดยใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นและเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.74 และมีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้ ร่องน้ำ มีการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86

ด้านอาหารและโภชนาการ ประกอบด้วย มีอาหารปรุงสุกสะอาดน่ารับประทาน อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.25 ภาชนะที่ใส่อาหารสะอาด ปลอดภัย อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.66 ครัวอยู่ในสภาพที่สะอาดและไม่สกปรก อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 อุปโภคบริโภคในครัวสะอาด ปลอดภัย อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 มีน้ำดื่มสะอาดให้บริการ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.23 และมีร้านอาหารที่สะอาดให้บริการภายในชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08

ด้านความปลอดภัย ประกอบด้วย มีการจัดเวรยาม ดูแลความปลอดภัย อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.97 มีเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารและวิธีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้าย หรือกรณีนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.94 มีการเตรียมความ

พร้อมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก่อนนำส่งสถานพยาบาล กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือเกิดอุบัติเหตุ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 และมีการตักเตือนนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน และเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับยา ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัว อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13

ด้านการจัดการ ประกอบด้วย มีการรวมกลุ่มของชาวบ้าน จัดการองค์กรในรูปของชมรม หรือสหกรณ์ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.54 มีคณะกรรมการบริหารโครงการ เมื่อชุมชนสามารถรวมกลุ่มทำโฮมสเตย์ได้แล้ว อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.37 มีการกำหนดข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขัดแย้งต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 มีระบบการจองบ้านพักล่วงหน้า ผ่านทางโทรศัพท์ แฟกซ์ อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์ จองโดยตรงกับกรรมการของโฮมสเตย์หรือจองผ่านบริษัทนำเที่ยว อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 มีรายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม และค่าบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน อาทิ ค่าที่พัก/คน/คืน ค่าอาหาร/คน/มื้อ ค่านำเที่ยว/คน หรือต่อกลุ่ม เป็นต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 มีข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างละเอียด และมีข้อเลือกให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือก อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 และการจัดการโฮมสเตย์ไม่กระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.96

ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย มีกิจกรรมท่องเที่ยว ตามสภาพพื้นที่ และภูมิประเทศ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 มีกิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เย็บนลายเบญจรงค์ ทอผ้า จักสาน ทำขนม เป็นต้น อยู่ในระดับไม่แน่ใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.22 มีกิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 มีกิจกรรมบันเทิงของชุมชน เช่น ดนตรี การเต้นรำ การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีกิจกรรมที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียน แผ่นหิน ไม่ส่งเสียงดังเกินไป เป็นต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.70 และมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกันของนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น การประกอบอาชีพ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51

ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด ประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภทที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ให้เป็นธรรมชาติ และรักษาวัฒนธรรมประเพณีไว้ โดยทุกคนร่วมมือกัน

อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 และมีสถานพยาบาล ไปรษณีย์ ธนาคาร อยู่ไม่ไกลจากโฮมสเตย์ หรือมีบริการความสะดวกให้นักท่องเที่ยว 3.93

ด้านมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วย มีร้านขายของที่ระลึกของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 มีผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน และใช้วัตถุดิบของท้องถิ่นในการผลิต อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 คนในท้องถิ่นมีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27 กลุ่มชมรมมีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ให้แก่บุคลากรของชุมชนด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 มีคู่มือหรือแผนพับเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวที่เป็นของตนเอง เป็นข้อมูลจริง ชัดเจน และครบถ้วน ทั้งรายการกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยว ข้อควรปฏิบัติ รายละเอียด ค่าใช้จ่าย การจองที่พัก และแผนที่การเดินทาง อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อาทิ มีเว็บไซต์ของตนเอง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 และมีรายชื่อโฮมสเตย์ของตนอยู่ในเว็บไซต์ Homestay Thailand อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี

1. ด้านที่พัก

ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวมีจำนวนห้องพัก 5 หลัง รองรับนักท่องเที่ยวได้ 100 คน อัตราค่าบริการบ้านพักโฮมสเตย์ 250 บาทต่อคน การบริการของผู้ประกอบการที่พักอยู่ในเกณฑ์ดีมาก แต่ที่พักในช่วงเทศกาลไม่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากจำนวนของห้องพักมีน้อยเกินไป และในบางครั้งมีการกำหนดราคาที่สูงขึ้นกว่าปกติซึ่งเป็นการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพราะเห็นว่านักท่องเที่ยวมากในช่วงเทศกาลทำให้ฉวยโอกาสขึ้นราคาที่พักมากขึ้น ราคาไม่เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน อาจจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่อยากมาเที่ยวเพราะไม่อยากถูกเอาเปรียบ ดังนั้นผู้ประกอบการต้องเก็บค่าบริการมาตรฐานเดียวกันทั้งปี แต่ในช่วงเวลาปกติราคาที่พักนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเห็นว่ามีราคาที่เหมาะสมดีแล้วเนื่องจากราคาดังกล่าวรวมกิจกรรมต่าง ๆ ไว้อย่างมากมายไม่ว่าจะเป็น เขียนลายเบญจรงค์ด้วยตนเอง ทำบุญตักบาตร และใช้รถชมมวยไทย เป็นต้น

2. ด้านอาหารและโภชนาการ

บริเวณหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดีมีบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มค่อนข้างน้อย ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว ราคาอาหาร คุณภาพ ความสะอาดของอาหารมีมาตรฐาน การให้บริการของพนักงานให้บริการดี โดยรวมด้านอาหารและโภชนาการนั้นมีคุณภาพ

สด สะอาด อร่อย ถูกหลักโภชนาการ การบริการดี และรักษาความสะอาดในบริเวณโดยรอบได้ดี ห้องน้ำควรจะมีมาตรฐานด้านความสะอาดมากขึ้นเพราะนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุดจากการใช้บริการ ดังนั้นควรให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้ามาควบคุม ตรวจสอบคุณภาพของอาหารและโภชนาการอยู่เป็นประจำ

3. ด้านความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัยของผู้ประกอบการแก่นักท่องเที่ยวที่อยู่นั้นจะมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลเฉพาะในส่วนที่บ้านพักเท่านั้น การบริการดูแลเรื่องความปลอดภัยยังมีไม่ทั่วถึงทุกบริเวณของพื้นที่ใกล้เคียง ไม่มีการตรวจตราดูแลในเวลากลางคืน เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดูแลไม่ทั่วถึงพื้นที่ อาจเกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวได้ ควรเพิ่มการดูแลของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทั้งกลางวันและกลางคืนตลอด 24 ชั่วโมง ควรเพิ่มป้ายบอกเตือนตามเส้นทางเดินเท้าต่าง ๆ เช่น ความไม่ปลอดภัยจากต้นไม้ที่ไม่ตัดตกแต่งให้สวยงามและต้นไม้ที่ตายแล้วอาจล้มทับนักท่องเที่ยวหรือรถเสียหายได้ จะต้องดูแลตัดกิ่งไม้ที่ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่นักท่องเที่ยว การเดินทางด้วยรถยนต์ควรมีประกันภัยให้แก่นักท่องเที่ยวทุกคนเพราะเมื่อถึงเวลาเกิดอุบัติเหตุจะได้มีเงินทุนสนับสนุนแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นสถานประกอบการควรสร้างจิตสำนึกดูแลนักท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้านเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด และยังสามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้อีกด้วย

4. ด้านการจัดการ

การบริหารจัดการในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดินนั้นมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบโดยอาศัยคนในชุมชน ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกองทุนหมู่บ้าน นอกเหนือจากการบริหารจัดการด้านโฮมสเตย์แล้วยังมีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญเป็นตัวประสานงานด้านอื่นอีก สาเหตุที่มีการแบ่งการดำเนินงานอย่างชัดเจนเนื่องจากหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดินนั้นเป็นหนึ่งในหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่ทำเครื่องเบญจรงค์คุณภาพดี ที่มีจุดกำเนิดมาจาก 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มดั้งเดิมที่เป็นตระกูลเก่าแก่เชื้อสายจีนอยู่ในเขตพื้นที่ ต.คลองมะเดื่อ ซึ่งทำเครื่องลายครามอยู่ก่อนแล้ว มาเริ่มเขียนเป็นลวดลายเบญจรงค์ในคราวหลัง และมีการแตกแขนงออกมาเป็นอีกหลายกลุ่มย่อย ส่วนอีกกลุ่มคือบรรดาลูกจ้างที่เคยทำงานอยู่ในโรงซาม หรือโรงงานเสถียรภาพ ซึ่งเป็นโรงงานผลิตถ้วยซามขนาดใหญ่ ซึ่งในปัจจุบันได้เลิกกิจการไปแล้ว ลูกจ้างที่มีฝีมือในการทำถ้วยซามเหล่านี้จึงรวมตัวกันเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดเล็กผลิตเครื่องถ้วยซามเขียนลายแบบอย่างเบญจรงค์พัฒนาฝีมือขึ้นมาเรื่อย ๆ และตั้งตัวเป็นกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไถ่ ซึ่งได้เปิดเป็นศูนย์สาธิต

เยี่ยมชมการผลิตเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่ดี ดังนั้นในด้านการจัดการจึงถือว่ามี การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน

5. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

กิจกรรมท่องเที่ยวของโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดีมีกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส คือ 1.เขียนลายเบญจรงค์ด้วยตนเอง 2.ทำบุญตักบาตร 3.โชว์ชมมวยไทย 4.ชมสวนกล้วยไม้ 5.นมัสการหลวงพ่อดำวัดนางสาว ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างเอกชนองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่แสวงหาความสุขแบบเรียบง่ายแต่คงเอกลักษณ์ในความเป็นไทยได้ แต่มีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มยังคงต้องการกิจกรรมที่มีการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมให้คงอยู่ ปกป้องจิตสำนึกหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือจะเป็นกิจกรรมค่ายอนุรักษ์ให้แก่เยาวชนโดยการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อนำเยาวชนมาเข้าค่ายในบริเวณหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยทำการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ไปยังโรงเรียนหรือสถาบันต่าง ๆ ทราบถึงกิจกรรมการเข้าค่ายดังกล่าว

6. ด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่น่าอยู่ เนื่องจากมีการดูแลจากคนในชุมชนโดยการร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไก่ และที่สำคัญผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครได้มีนโยบายให้ทำการปรับภูมิทัศน์ในชุมชนให้มีความน่าอยู่ สะอาด มีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ โดยได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาจังหวัด จำนวน 6 ล้านบาท เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสู่การสร้างงาน สร้างรายได้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง แต่ควรที่จะเพิ่มเติมให้มีรถเข้ามาเก็บขยะตามหมู่บ้านทุกวันเพื่อให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากในบางครั้งไม่มีรถมาเก็บขยะจึงทำให้เกิดกลิ่นเหม็นสร้างความไม่น่าประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ และที่สำคัญคนในชุมชนเองจะต้องสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจไม่ทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลองเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อมไปในตัวด้วย

7. ด้านมูลค่าเพิ่ม

คนในชุมชนหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดีนั้นได้พยายามสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชนโดยการขายของที่ระลึกซึ่งใช้ผลิตภัณฑ์โดยชาวบ้านและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นทำการผลิต มีการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนสู่สังคมภายนอก เพิ่มโอกาสทางด้านศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการ

ให้บริการที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวบางคนมีความเห็นว่าควรจัดให้มีกิจกรรมในการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น

8. ด้านการส่งเสริมการตลาด

ในส่วนของการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์นั้น โดยรวมแล้วมีการประชาสัมพันธ์ที่น้อยเกินไป เนื่องจากโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดินนั้นไม่มีเว็บไซต์ในการเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเป็นของตนเอง แต่ก็ยังพอหาข้อมูลได้ตามเว็บไซต์ที่ทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จึงทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวเป็นของตนเอง การพัฒนา website โดยปกติแล้วคนในชุมชนหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดินนั้นได้พยายามส่งเสริมการตลาดโดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีแผนที่แสดงที่พักและเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงต่าง ๆ

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ที่มีความพร้อมในการจัดการโฮมสเตย์ เพื่อเป็นที่พักในการรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งที่เดินทางมาดูงาน และมาท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอื่นๆ

การอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดิน อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านที่พัก มีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้ ร่องน้ำ มีการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล มีห้องน้ำและเครื่องอุปโภคบริโภคที่สะอาด มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น แมลงสาบ หนู ยุง มด โดยใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นและเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคนในชุมชนช่วยกันดูแลหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ โดยทำการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระ พิพัฒน์โยธะพงศ์ (2547) ได้ทำการศึกษา การจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโคกโก่ง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า มีการจัดการองค์การแบบที่ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ชุมชนให้ความร่วมมือ และพอใจในกระบวนการที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน แต่มีจุดอ่อน คือ ไม่มีการแบ่งงานให้ผู้รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และการให้คำปรึกษาของที่ปรึกษาไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพราะการร่วมมือร่วมใจช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านพักจะช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและอยากกลับมาใช้บริการซ้ำอีกครั้ง

2. ด้านอาหารและโภชนาการ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีน้ำดื่มสะอาดให้บริการ มีร้านอาหารที่สะอาดให้บริการภายในชุมชน ครีวอยู่ในสภาพที่สะอาดและไม่มีกลิ่น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการได้พยายามร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลคอนไถ่เพื่อช่วยกันดูแลความสะอาดในเรื่องของอาหารและโภชนาการตามหลักการของการกำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวไฮมสเดย์ไทย พ.ศ.2548 ในด้านอาหารและโภชนาการว่า เครื่องปรุง รสชาติของอาหาร และขั้นตอนการปรุงอาหาร จะต้องพิถีพิถัน สะอาด และถูกหลักโภชนาการ ภาชนะที่ใช้ในการปรุงอาหาร และจาน ถ้วย ชาม ต้องสะอาดและปลอดภัย และต้องมีช้อนกลาง ภาชนะที่ใช้ปรุงอาหาร และใช้รับประทานอาหาร จะต้องทำความสะอาด ล้างด้วยน้ำสะอาด โดยการใช้น้ำยาล้างจาน ห้ามใช้ฟองซักฟอก ล้างโดยเด็ดขาด ครีวอยู่ในสภาพที่สะอาด ไม่มีกลิ่น อาจอยู่ในตัวบ้านหรือแยกจากตัวบ้านก็ได้ แต่ควรหมั่นทำความสะอาดหลังการปรุงอาหารทุกครั้ง น้ำที่จะนำมาใช้ดื่ม ต้องเป็นน้ำสะอาด หากเป็นน้ำประปา ถ้าไม่แน่ใจ ควรต้มในภาชนะที่สะอาดก่อนจะบรรจุขวดหรือภาชนะอื่นๆ และหากเป็นน้ำฝนที่รองไว้ในตุ่ม ต้องแน่ใจว่าหลังคาบ้านสะอาดจริง สังกะสีไม่เป็นสนิม ไม่มีฝุ่นละอองเกาะ และเก็บไว้ในตุ่มที่สะอาด มีฝาปิดมิดชิด

3. ด้านความปลอดภัย ซึ่งจริง ๆ แล้วในการจัดการด้านความปลอดภัยของชุมชน หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไถ่ นั้นอาจจะไม่มีเจ้าหน้าที่หรือยามดูแลความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง แต่โดยรวมก็ยังมี การตักเตือนนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน และเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับยา ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัว มีการจัดเวรยาม ดูแลความปลอดภัย มีเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสารและรู้วิธีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้าย หรือกรณีนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย เนื่องจากคนในชุมชนต้องการพยายามสร้างมูลค่าเพิ่มของการท่องเที่ยวแบบไฮมสเดย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการที่อยู่อาศัยไฮมสเดย์ ณ บ้านท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จากการศึกษาสรุปผลตามสมมุติฐานได้ดังนี้

- 1.อาคารที่อยู่อาศัยเดิมต้องถูกปรับเปลี่ยนต่อเติมให้เป็นไฮมสเดย์ จากการศึกษาเรื่อง การปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอย ปรับปรุงและต่อเติมห้องน้ำ เพื่อสะดวกในการใช้สอย ความปลอดภัย และเพียงพอต่อจำนวนผู้พักอาศัย ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง แต่ลักษณะการเปลี่ยนดังกล่าว ไม่กระทบกับสภาพแวดล้อมของชุมชนมากนัก ยังอยู่ในขอบเขตที่ไม่ทำลายภาพลักษณ์ของชุมชน
- 2.เจ้าของบ้านต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบ ที่อยู่อาศัยเป็นไฮมสเดย์ จากการวิจัยพบว่า เจ้าของบ้านส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบที่อยู่อาศัยที่ดีพอ ส่งผลทำให้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นขัดแย้งกับรูปแบบสถาปัตยกรรมเดิม และเจ้าของไฮมสเดย์ทั้งหมดต้องการให้หน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบเข้ามาให้ความรู้ในการปรับปรุงต่อเติม

เพื่อความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเพื่อเป็นการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมไทยให้สืบต่อไป 3.การบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพราะมีการบริหารจัดการโดยคนในชุมชน ได้รับความร่วมมือของคนในชุมชน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามความสามารถของแต่ละคน เกิดการสร้างงานภายในชุมชน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น 4.ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จะต้องมีลักษณะทางกายภาพที่เป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน ซึ่งลักษณะที่พักโฮมสเตย์ของบ้านท่าคา มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมไทยภาคกลาง ยกใต้ทึนสูง มีชานกว้างบริเวณหน้าบ้าน มีกิจกรรมภายในชุมชน เน้นวิถีชีวิตชาวสวน รมน้ำ มีตลาดน้ำที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน 5.จำนวนที่พักโฮมสเตย์สามารถเพิ่มจำนวนขึ้นได้ตามศักยภาพ และขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว โฮมสเตย์ของชุมชนบ้านท่าคา ยังสามารถขยายที่พักได้อีก ยังมีบ้านพักที่ไม่ได้เข้าร่วมทำโฮมสเตย์อีกหลายแห่ง สถานที่จัดกิจกรรมภายในชุมชน ยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกเป็นจำนวนมาก และได้รับความร่วมมือของคนในชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี ผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนจึงไม่ค่อยมี แต่ชุมชนจะต้องมีการวางแผนกับการขยายตัวที่เพิ่มมากขึ้น เพราะการพัฒนาดังกล่าวอาจจะส่งผลต่อวิถีชีวิต สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

4.1 ด้านการจัดการ การบริหารจัดการภายในชุมชนหมู่บ้านเบญจรงค์มีการกำหนดข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขัดแย้งต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อของชุมชน มีรายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม และค่าบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน อาทิ ค่าที่พัก/คน/คืน ค่าอาหาร/คน/มื้อ ค่าน้ำเที่ยว/คน หรือต่อกลุ่ม เป็นต้น มีระบบการจองบ้านพักล่วงหน้า ผ่านทางโทรศัพท์ แฟกซ์ อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์ จองโดยตรงกับกรรมการของโฮมสเตย์หรือจองผ่านบริษัทนำเที่ยว และที่สำคัญมีการบริหารจัดการในด้านการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของชุมชนอย่างชัดเจน ซึ่งบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549) กล่าวว่าไว้ว่าการจัดการขีดความสามารถรองรับในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เพื่อมิให้มีผลกระทบที่จะก่อความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุด แต่ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวต่างมุ่งเน้นพัฒนาเพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามารองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆยังสามารถรองรับและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ แต่เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ จึงส่งผลกระทบทางลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงวิกฤต ทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นเกิดความเสื่อมโทรมยากที่จะฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ยังผลให้นักท่องเที่ยวไม่อยากเดินทางไปท่องเที่ยว ก็จะทำให้การ

ท่องเที่ยวถูกทำลายไปด้วย ดังนั้นผู้ประกอบการในชุมชนจึงต้องคำนึงถึงปริมาณการรองรับนักท่องเที่ยวด้วยนอกจากการบริหารจัดการเพียงอย่างเดียว

5. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว โฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์คอนไก่อุดมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวไว้รองรับนักท่องเที่ยวอย่างมากมาย เช่น ดนตรี การเต้นรำ การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น มีกิจกรรมท่องเที่ยว ตามสภาพพื้นที่ และภูมิประเทศ แต่สำหรับกิจกรรมที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียนแผ่นหิน ไม่ส่งเสียงดังเกินไปนั้นยังมีน้อยเกินไป อาจเพราะทางชุมชนได้พยายามเน้นให้แต่ละกิจกรรมสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยเฉพาะจะเน้นกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องของการทำเบญจรงค์หรือเขียนลายเบญจรงค์ โดยทั่วไปกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางชุมชนมีก็สามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก สิ่งสำคัญที่สุดผู้นำชุมชนหรือผู้ประกอบการต้องสำรวจหากิจกรรมท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้นตามหลักการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ

1. สำรวจแหล่งท่องเที่ยว โดยดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบ ศึกษา ค้นคว้าว่ามีแหล่งท่องเที่ยวใดบ้างในพื้นที่ แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อตามการแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) คือ

- ก. แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา เป็นต้น
- ข. แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ
- ค. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของกลุ่มชนในสังคม

2. จัดแบ่งเขตพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว (Zoning) เป็นการแบ่งพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวออกเป็นเขตต่างๆตามความสำคัญของระบบนิเวศและกิจกรรมที่ยอมรับได้ เพื่อควบคุมกิจกรรมของแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ โดยปกติการจัดแบ่งเขตพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวมักจัดแบ่งเป็น 8 เขต คือ

ก. เขตพื้นที่บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว (Tourist Information Zone) เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว โดยมีเอกสารสิ่งพิมพ์ แผนที่ คู่มือเดินทางมักเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้ทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว

ข. เขตพื้นที่บริการธุรกิจท่องเที่ยว (Tourist Business Zone) เป็นพื้นที่ให้บริการอำนวยความสะดวกต่างแก่นักท่องเที่ยว เช่นบริการด้านที่พักแรม บริการอาหารเครื่องดื่ม ของที่ระลึก รวมทั้งการบริการด้านมัคคุเทศก์ มักเป็นพื้นที่ใกล้เขตพื้นที่นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ได้อย่างสะดวก โดยเป็นพื้นที่ที่ไม่ทำลายจุดเด่นทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว

ค. เขตพื้นที่นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว (Tourist Recreation Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่มีจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวตั้งอยู่ เพื่อให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสความงามและคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและศึกษาหาความรู้จากแหล่งท่องเที่ยว จัดเป็นเขตพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมากที่สุด

ง. เขตพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural Environment Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสมบูรณ์ มีความคงทนพอสมควรเหมาะสำหรับการศึกษาธรรมชาติหรือทำกิจกรรมนันทนาการบางชนิด เช่น การเดินป่า การส่องสัตว์ การตั้งแคมป์ เป็นต้น โดยจะสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะที่จำเป็นและไม่ทำลายธรรมชาติ

จ.ก. เขตพื้นที่ประวัติศาสตร์ (Historical Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่มีหลักฐานสำคัญทางด้านมนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือซากดึกดำบรรพ์เหมาะสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีของมนุษยชาติ

จ.ข. เขตพื้นที่หวงห้าม (Restricted Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่ไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์ไว้เพื่อความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหรืออาจเป็นพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์ไว้เพื่อความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว หรืออาจเป็นพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์ไว้เพื่อความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหรืออาจเป็นพื้นที่ที่มีอันตรายสำหรับนักท่องเที่ยว หรือเป็นพื้นที่ที่ไม่ต้องการเปิดเผยให้นักท่องเที่ยวเห็น เช่น เขตพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า เขตพื้นที่อนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร เขตพื้นที่สงวนสภาพแหล่งท่องเที่ยว เขตพื้นที่สูงชันไม่ปลอดภัย เขตที่พักอาศัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ เขตสงวนवास เป็นต้น

ข. เขตพื้นที่กิจกรรมพิเศษ (Special Use Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดขึ้นเพื่อประกอบกิจกรรมที่ไม่ใช่กิจกรรมในหน้าที่ของแหล่งเที่ยวนั้น มักเป็นกิจกรรมที่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการจัดแบ่งพื้นที่ในแหล่งเที่ยวนั้น และอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมของแหล่งท่องเที่ยว แต่มีความจำเป็นต้องดำเนินการด้วยเหตุผลอื่นๆ เช่น เพื่อความมั่นคงโดยติดตั้งสถานีเรดาร์ไว้ หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตรโดยสร้างอ่างเก็บน้ำ หรือเพื่อความเจริญของท้องถิ่นโดยตั้งเสาไฟฟ้าแรงสูง เป็นต้น

ข. เขตพื้นที่กันชนหรือป้องกัน (Buffer Zone) เป็นเขตพื้นที่โดยรอบของแหล่งท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องกันไว้เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น มักใช้ถนนหรือคูคลองที่อยู่ใกล้เป็นแนวกันชนหรืออาจสร้างรั้วล้อมเป็นแนวกันชนก็ได้ ซึ่งพื้นที่กันชนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพที่เห็นเด่นชัดของพื้นที่แหล่งเที่ยวนั้น

3. การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในแต่ละเขตพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับแต่ละเขตพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อปรับปรุงพื้นที่ให้ใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นรวมทั้งรักษาสภาพแวดล้อมให้ดี โดยคำนึงถึง จิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์แหล่งการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมตามมาตรฐานทางวิศวกรรม เพื่อความทนทานและมีความปลอดภัย การใช้พลังงานอย่างประหยัด การจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ความสะดวกในการใช้งาน ทั้งการดูแลรักษา และความงดงาม มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

4. การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเสริมในแหล่งท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรม เป็นการส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความเพลิดเพลินเพิ่มมากขึ้น โดยไม่สร้างผลกระทบด้านลบต่อแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

5. การประเมินขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวของแต่ละเขตพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการประเมินขีดความสามารถรองรับ (Carrying Capacity) ของแต่ละเขตพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวว่าจะรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุดเท่าไร เพื่อจะได้นำมากำหนดปริมาณ การควบคุมและมาตรการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับเขตพื้นที่นั้นๆ

6. การให้การศึกษาดังผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

7. การจัดทำมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการรู้ เป็นการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แนะนำจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ตั้งศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวให้กว้างขวาง

8. การจัดทำงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ เพื่อมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

1. ด้านสภาพแวดล้อม มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ให้เป็นธรรมชาติ และรักษาวัฒนธรรมประเพณีไว้ โดยทุกคนร่วมมือกัน มีสถานพยาบาล ไพรศณีย์ ธนาคาร อยู่ไม่ไกลจากไฮมสเตย์ หรือมีบริการความสะดวกให้นักท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด ประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภทที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว แต่ควรจะมีการปลูกจิตสำนึกให้แก่ชุมชนและนักท่องเที่ยวเรื่องของการทิ้งขยะและการรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจจะจัดกิจกรรมรณรงค์หรือกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อมหรืออนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมมีความสวยงามและอยากกลับมาเที่ยวอีกครั้ง ดังเช่นงานวิจัยของ ชนิษฐาและสาธิต (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาชุมชนคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวที่นั่น ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดเดียวกัน สิ่งดึงดูดใจสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวคือ ความสวยงามตามธรรมชาติทั้งในส่วนของอุทยานแห่งชาติเขาหลวงและภายในชุมชนคีรีวง ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่เกิดอุทกภัยปี 2531 วิถีชีวิตวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมากกว่าร้อยปี การประกอบอาชีพ การทำสวน และความผูกพันฉันญาติมิตรของชาวคีรีวง ทั้งนี้นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าค่าใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง การติดต่อประสานงานในเรื่องการท่องเที่ยวค่อนข้างสับสนและติดต่อได้ยาก การรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ โดยควรปรับปรุงเรื่องการจัดขยะมูลฝอยและสภาพมลพิษ นอกจากนี้ในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรจะต้องมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ระบบการติดต่อสื่อสารและป้ายสื่อความหมาย

2. ด้านมูลค่าเพิ่ม คนในท้องถิ่นมีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน มีร้านขายของที่ระลึกของชุมชน มีผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน และใช้วัตถุดิบของท้องถิ่นในการผลิต จึงทำให้เกิดจุดแข็งในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่โฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ดังนั้นจึงควรอนุรักษ์การเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ให้คงอยู่ไว้ และเพิ่มเติมให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวบ้านมากยิ่งขึ้น เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกว่าได้อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นจริง ๆ

3. ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยมีรายชื่อโฮมสเตย์ของตนอยู่ในเว็บไซต์ Homestay Thailand มีคู่มือหรือแผ่นพับเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวที่เป็นของตนเอง เป็นข้อมูลจริง ชัดเจน และครบถ้วน ทั้งรายการกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยว ข้อควรปฏิบัติ รายละเอียด ค่าใช้จ่าย การจองที่พัก และแผนที่การเดินทาง แต่ควรเพิ่มเติมในเรื่องของเว็บไซต์ของตนเอง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เนื่องจากว่าทางโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดียังขาดเว็บไซต์ของตนเองมีเพียงการฝากข้อมูลการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ไว้ตามเว็บไซต์ท่องเที่ยวเท่านั้น

แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

1. ควรเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยจัดเป็นโปรแกรมท่องเที่ยวของแต่ละวัน แสดงรายการว่านักท่องเที่ยวจะได้ทำกิจกรรมใดบ้าง เมื่อเข้าพักที่โฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี
2. เพิ่มสถานที่จอดรถ โดยการติดต่อหน่วยงานใกล้เคียงที่มีพื้นที่ เพื่อขอจอดรถของนักท่องเที่ยว และจัดบริการรถรับส่งจากสถานที่จอดรถ มายังที่พัก
3. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ โดยการสร้างเว็บไซต์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน ผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน โฮมสเตย์ รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. สร้างตราสินค้าของที่ระลึกเครื่องเบญจรงค์ให้เป็นเอกลักษณ์ และเป็นที่รู้จัก เพื่อขยายขยายฐานลูกค้า และดึงความสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาการผลิตเบญจรงค์ และเข้ามาพักโฮมสเตย์ของกลุ่มหมู่บ้าน
5. ภาครัฐควรให้การสนับสนุน และสร้างกิจกรรมประจำกลุ่ม เช่น วันเบญจรงค์ไทยประจำปี เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้หันมาสนใจเครื่องเบญจรงค์ของไทย ถือเป็น การอนุรักษ์และสืบทอดความเป็นไทย

ผลจากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำมาสร้างแนวทางในการพัฒนาในแต่ละด้านได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 แนวทางการพัฒนาด้านที่พัก

เป้าประสงค์ เพื่อปรับปรุงบ้านพัก ให้เหมาะสมกับการบริการนักท่องเที่ยว สะดวกในการใช้สอย ปลอดภัย และเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์

1. ให้ความรู้กับผู้ประกอบการ ในเรื่องการต่อเติม หรือปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านอย่างถูกวิธี และปลอดภัย
2. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ จัดระบบทำความสะอาด ภายในอาคารที่พัก ห้องพัก ห้องน้ำ รวมทั้งอุปกรณ์ต่างที่ใช้ในห้องพัก

ยุทธศาสตร์ที่ 2 แนวทางการพัฒนาด้านอาหารและโภชนาการ

เป้าประสงค์ เพื่อพัฒนาการบริการอาหารของโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ ให้มีมาตรฐาน ถูกหลักโภชนาการ โดยเน้นใช้วัตถุดิบที่ผลิตได้ในท้องถิ่น

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ ประกอบอาหารโดยใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น พืชผักสวนครัว และผักปลอดสารพิษ
2. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปรุงอาหารที่บ้าน และถูกหลักโภชนาการ เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว
3. ให้ความรู้ในการประกอบอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และพิจารณาจากข้อมูลของนักท่องเที่ยว เช่น เชื้อชาติ ศาสนา โรคประจำตัว เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 แนวทางการพัฒนาด้านความปลอดภัย

เป้าประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

กลยุทธ์

1. จัดอบรม ให้ความรู้การป้องกันอุบัติเหตุในสถานการณ์ต่างๆ แก่สมาชิกในชุมชน
2. สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชน ให้รู้สึกเป็นเจ้าของบ้านที่ดี และมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
3. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และองค์การปกครองในท้องถิ่น ในการจัดตั้งเวรยามในชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดการ

เป้าประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์อนไก่อดีให้เป็นระบบ มีมาตรฐานและสามารถตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานได้

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรวมกลุ่ม โดยจัดตั้งเป็นสหกรณ์ และมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ เพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่ม
2. จัดตั้งศูนย์กลางของชุมชนเพื่อ สะดวกในการติดต่อกับนักท่องเที่ยว เป็นศูนย์กลางในการต้อนรับนักท่องเที่ยว การให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว
3. ให้ความรู้ในการจัดระบบการเข้าพัก การจัดสรรการเข้าพักของนักท่องเที่ยวจะจ่ายไปตามบ้านของสมาชิกอย่างเป็นธรรม และเป็นระบบ

4. ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลการเข้าพักของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาด้านต่างๆ ในอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ 5 แนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ เพื่อเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี ให้มีมากขึ้น

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ จัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และกิจกรรมสัมผัสวัฒนธรรมทางชนบท เช่น การล่องเรือชมธรรมชาติทางน้ำ และการพาสวนผลไม้ในท้องถิ่น
2. เพิ่มการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เช่น จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวของชุมชน เป็นต้น
3. ขอความร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการขยายเส้นทางเดินรถสาธารณะ เพื่อเพิ่มรถสาธารณะที่เข้าถึงหมู่บ้านโดยตรง เป็นการเพิ่มความสะดวกในการคมนาคมขนส่งในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 6 แนวทางการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อม

เป้าประสงค์ เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี รักษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมให้คงอยู่เสมอ

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ หมั่นดูแล รักษาสภาพแวดล้อมในบ้านพักของตนให้อยู่ในสภาพดีเสมอ
2. ให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชนในการรักษาสภาพแวดล้อม การดูแลทำความสะอาด และตกแต่งพื้นที่ให้สวยงาม
3. ปลุกจิตสำนึกของสมาชิกในชุมชน ให้รักและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น โดยเฉพาะการทำเครื่องเบญจรงค์

ยุทธศาสตร์ที่ 7 แนวทางการพัฒนาด้านมูลค่าเพิ่ม

เป้าประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการด้านมูลค่าเพิ่ม การจัดตั้งศูนย์จำหน่ายของที่ระลึก และเครื่องเบญจรงค์ให้เป็นที่รู้จัก และเพิ่มรายได้ให้คนในท้องถิ่น

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมให้จัดตั้งศูนย์กลางจำหน่ายของที่ระลึกของหมู่บ้าน โดยรับซื้อผลผลิตของคนในท้องถิ่น เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ในราคาที่ยุติธรรม
2. จัดศูนย์เพื่อให้ความรู้ในการทำเครื่องเบญจรงค์ เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษา และการอนุรักษ์

ยุทธศาสตร์ที่ 8 แนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมการตลาด

เป้าประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการด้านการตลาดของผู้ประกอบการโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ จัดทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ และที่พักโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการตลาดแก่ผู้ประกอบการ การวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ของตน เพื่อจะได้หากกลุ่มเป้าหมายที่ตรงกับผลิตภัณฑ์ของตน
3. ส่งเสริมให้ทางกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานราชการ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทั้งการออกร้านขายผลิตภัณฑ์ การแนะนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ทั้งเครื่องเบญจรงค์และที่พักโฮมสเตย์

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาที่มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การท่องเที่ยวและวิถีชีวิตแบบธรรมชาติมีการพึ่งพากันโดยชุมชนได้นำความรู้มาประยุกต์ได้อย่างเหมาะสมโดยเฉพาะการสอนให้นักท่องเที่ยวให้ฝึกหัดเขียนลายเบญจรงค์ได้ด้วยตนเองจึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่าการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนแห่งนี้ไม่ได้มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งเอกลักษณ์ของชุมชนแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามเพื่อให้การท่องเที่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนได้พัฒนาไปในแนวทางที่ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การธำรงรักษาเอกลักษณ์การเขียนลายเบญจรงค์ให้เป็นจุดเด่นของชุมชนต่อไป เพราะปัจจุบันขนาดตางานทางด้านนี้อาจจะหมดไป โดยใช้ความร่วมมือของคนในชุมชนให้มากขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศและแบบโฮมสเตย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าคนในชุมชนควรรักษาพื้นที่ให้มีความสะอาดน่าอยู่ รักษาสภาพแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์และปราศจาก

มลพิษ รวมไปถึงการมีวิถีชีวิตที่เป็นแบบธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นการรักษาประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและยังเป็นการสืบต่อให้กับลูกหลานรุ่นต่อไป

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การสนับสนุนในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความเป็นชุมชน เพื่อให้เป็นสินค้าที่ระลึกขายแก่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเพิ่มช่องทางการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกทาง

3. ควรมีการให้คำแนะนำจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในเรื่องการบริหารจัดการให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้คำแนะนำเรื่องการประชาสัมพันธ์ ส่วนหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลและสำนักงานเกษตรจังหวัด อาจให้มีการสนับสนุนประสานงานเชื่อมต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ภายในจังหวัด

4. ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการพัฒนาเว็บไซต์ให้เป็นของตนเองทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อสนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลเรื่องการจองที่พักสำหรับหมู่บ้าน โดยให้คนในหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการ หลีกเลี่ยงการบริหารโดยระบบเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และควรมีการหมุนเวียนการจัดสรรนักท่องเที่ยวให้กับบ้านพักโฮมสเตย์อย่างเป็นธรรม

6. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลเรื่องรายรับ รายจ่าย ในการบริหารจัดการให้ละเอียดมากยิ่งขึ้นพร้อมทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละวัน จำนวนวันที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวเพิ่มเติม

7. ควรมีการทำป้ายบอกทางเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวเกิดการหลงทาง รวมทั้งติดตั้งไฟฟ้าเพื่อความสว่างและความปลอดภัยในการเดินทางของนักท่องเที่ยวด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเกี่ยวกับความต่อเนื่องของโฮมสเตย์ที่จะมีต่อไปในอนาคต โดยเป็นการบริหารจัดการของคนรุ่นหลังจะมีต่อไปหรือไม่ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนหนุ่มสาวของหมู่บ้าน ถ้าหากยังสามารถบริหารจัดการได้ก็จะเป็นการสืบทอดประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการโฮมสเตย์ภายในจังหวัดสมุทรสาครหรือจังหวัดใกล้เคียง ว่ามีการบริหารจัดการกันอย่างไร สามารถดำรงรักษาธรรมชาติไว้ได้ พร้อมทั้งมีข้อดีข้อเสีย และปัญหาอุปสรรคในการบริหารของแต่ละพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้กับชุมชนอื่นๆ ต่อไป

3. ศึกษาการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างละเอียด โดยศึกษาถึงการเก็บข้อมูล รายได้ของเจ้าของโฮมสเตย์ ต้นทุน ค่าใช้จ่าย กำไร และจำนวนวันที่นักท่องเที่ยวพักอาศัย เพื่อ กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณา เดชชาติวงศ์. (2539). **โฮมสเตย์ : การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กลุ่มประสานงานการพัฒนาบริการท่องเที่ยว. **มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กุลวรา สุวรรณพิมล.(2541). **การศึกษาความต้องการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตและบริเวณใกล้เคียง**. ภูเก็ต: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ขนิษฐา พอนอ่วมและสาทิศ สุขผ่องศรี. (2543). **รายงานการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนคีรีวงตำบลกำโลนอำเภอลานสกาจังหวัดนครศรีธรรมราช**. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- ชูวิทย์ ศิริเวชกุล. (2544). **จัดโฮมสเตย์อย่างไรไม่ให้ผิดทาง** จุลสารท่องเที่ยว, 20(3),45-46.
- นราธิป ผลบุญรักษ์. (2547). **การปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็นโฮมสเตย์ ของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลปลายโพงพางอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ อยู่เย็นดี. (2546). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความชอบในการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นำชัย ทุนผล. (2545). **การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านโป่ง อำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่** จุลสารการท่องเที่ยว, 21(1), 44 - 45.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2549). **การพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระ พิพัฒน์โยธะพงศ์. (2547). **การจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษชุมชนบ้านวัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก่ง อำเภอภูจินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภราเดช พยัทธิเชียร. (2544). **บ้านพักชุมชน Home Stay. สันทนาประสาท่องเที่ยว**. อนุสาร อ.ส.ท., 41(10),27.
- ภัทรวรรณ เลิศสุชาติวนิช. (2548). **การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต่อประชากรหึ่งห้อย ณ บ้านโคกเกต จังหวัดสมุทรสงคราม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มธุรส ปราบไฟรี. (2544). **โฮมสเตย์กับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จุลสารการท่องเที่ยว, 20(4),49-54.**
- วินิจ วีรยางกุล. (2532). **งานวิจัยเรื่องการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี. 2549. **การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาคม อาจแสง. 2546 **ศักยภาพการพัฒนาที่อยู่อาศัยรูปแบบโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรวรรณ พรเจริญ. 2547. **การสร้างเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์: กรณีศึกษาภาคกลางและภาคใต้ในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี

อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาด้วย การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อหา แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะถูกนำไปใช้ในการวิจัยและสรุปผล ในภาพรวม เพื่อพัฒนาคุณภาพโฮมสเตย์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงขอความอนุเคราะห์ท่านโปรดกรอกแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อประโยชน์ ของงานวิจัยนี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความจริง

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี

3) สูงกว่าปริญญาตรี 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพ

1) รับราชการ

2) รัฐวิสาหกิจ

3) พนักงานบริษัทเอกชน

4) ธุรกิจส่วนตัว

5) อื่น ๆ

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก / ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
ด้านที่พัก					
1. โครงสร้างบ้านพักมีความมั่นคงแข็งแรง					
2. บ้านพักมีอากาศถ่ายเทสะดวก					
3. มีที่นอน เครื่องนอน ที่สะอาด					
4. มีห้องน้ำและเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆที่สะอาด					
5. มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น แมลงสาบ หนู ยุง มด โดยใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นและ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน					
6. มีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้ ร่องน้ำ มีการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล					

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
ด้านอาหารและโภชนาการ					
7. มีอาหารปรุงสุกสุขอนามัย					
8. ภาชนะที่ใส่อาหารสะอาด ปลอดภัย					
9. ครีวอยู่ในสภาพที่สะอาดและไม่มียุง					
10. อุปกรณ์ภายในครัวสะอาด ปลอดภัย					
11. มีน้ำดื่มสะอาดให้บริการ					
12. มีร้านอาหารที่สะอาดให้บริการ ภายในชุมชน					
ด้านความปลอดภัย					
13. มีการจัดเวรยาม ดูแลความปลอดภัย					
14. มีเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารและวิธีการสื่อสารกับ เจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้าย หรือกรณีนักท่องเที่ยว เจ็บป่วย					
15. มีการเตรียมความพร้อมเรื่องการปฐมพยาบาล เบื้องต้น ก่อนนำส่งสถานพยาบาล กรณีเกิดเหตุ ฉุกเฉิน หรือเกิดอุบัติเหตุ					
16. มีการตั้งเตือนนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการเก็บรักษา ทรัพย์สิน และเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับยา ในกรณีที่ นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัว					
ด้านการจัดการ					
17. มีการรวมกลุ่มของชาวบ้าน จัดการองค์กรในรูปแบบ ของชมรม หรือสหกรณ์ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมมาก ที่สุด					
18. มีคณะกรรมการบริหารโครงการ เมื่อชุมชน สามารถรวมกลุ่มทำโฮมสเตย์ได้แล้ว					
19. มีการกำหนดข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้ เกิดปัญหาขัดแย้งต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และ ความเชื่อของชุมชน					

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
20. มีระบบการจองบ้านพักล่วงหน้า ผ่านทางโทรศัพท์ แฟกซ์ อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์ จองโดยตรงกับกรรม การของโฮมสเตย์หรือจองผ่านบริษัทนำเที่ยว					
21. มีรายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม และค่าบริการ ต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน อาทิ ค่าที่พัก/ คนคืน ค่าอาหาร/คน/มื้อ ค่านำเที่ยว/คน หรือต่อกลุ่ม เป็นต้น					
22. มีข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างละเอียด และมี ข้อเลือกให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือก					
23. การจัดการโฮมสเตย์ไม่กระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของ ชุมชน					
ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว					
24. มีกิจกรรมท่องเที่ยว ตามสภาพพื้นที่ และภูมิ ประเทศ					
25. มีกิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เขียนลายเบญจรงค์ ทอผ้า จักสาน ทำขนม เป็นต้น					
26. มีกิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น พิธี บายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น					
27. มีกิจกรรมบันเทิงของชุมชน เช่น ดนตรี การ เต้นรำ การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น					
28. มีกิจกรรมที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียนแผ่นหิน ไม่ส่งเสียงดังเกินไป เป็นต้น					
29. มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกันของ นักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น การประกอบอาชีพ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนทาง วัฒนธรรม					

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
ด้านสภาพแวดล้อม					
30. มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด ประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภทที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว					
31. มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ให้เป็นธรรมชาติ และรักษาวัฒนธรรมประเพณีไว้ โดยทุกคนร่วมมือกัน					
32. มีสถานพยาบาล ไปรษณีย์ ธนาคาร อยู่ไม่ไกล จากโฮมสเตย์ หรือมีบริการความสะดวกให้ นักท่องเที่ยว					
ด้านมูลค่าเพิ่ม					
33. มีร้านขายของที่ระลึกของชุมชน					
34. มีผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน และใช้วัตถุดิบของท้องถิ่นในการผลิต					
35. คนในท้องถิ่นมีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน					
36. กลุ่มชมรมมีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ให้แก่บุคลากรของชุมชน					
ด้านการส่งเสริมการตลาด					
37. มีคู่มือหรือแผ่นพับเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวที่เป็นของตนเอง เป็นข้อมูลจริง ชัดเจน และครบถ้วน ทั้งรายการกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยว ข้อควรปฏิบัติ รายละเอียด ค่าใช้จ่าย การจองที่พัก และแผนที่การเดินทาง					
38. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อาทิ มีเว็บไซต์ของตนเอง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ					
39. มีรายชื่อโฮมสเตย์ของตนอยู่ในเว็บไซต์ Homestay Thailand					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี

1. ด้านที่พัก

.....

.....

2. ด้านอาหารและโภชนาการ

.....

.....

3. ด้านความปลอดภัย

.....

.....

4.ก ด้านการจัดการ

.....

.....

5.ก ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

.....

.....

6.ก ด้านสภาพแวดล้อม

.....

.....

7. ด้านมูลค่าเพิ่ม

.....

.....

8.ด้านการส่งเสริมการตลาด

.....

.....

9.อื่นๆ

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร

หลักสูตร การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

รายวิชา 803598 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี
อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

เรียน ท่านผู้ให้สัมภาษณ์

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวธนศร กล้ารอน กำลังศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตร การจัดการ
โรงแรมและการท่องเที่ยว ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร และกำลัง
ดำเนินงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกระทุ่มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 803598 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้สัมภาษณ์เพื่อประโยชน์ของงานวิจัยนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ

นางสาวธนศร กล้ารอน

ผู้วิจัย

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

.....
(ดร.สันติธร ภูริภักดี)

อาจารย์ที่ปรึกษา

แบบสัมภาษณ์
การจัดการโฮมสเตย์ของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อติ
อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร

วันที่สัมภาษณ์.....บ้านหลังที่.....

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
 อำเภอ..... จังหวัด.....
 เพศ..... อายุ..... อาชีพ.....

รายละเอียดโฮมสเตย์

1. กิจจำนวนสมาชิกในบ้าน.....คน
2. ลักษณะโฮมสเตย์
 - 2.1 ลักษณะบ้าน.....
 - 2.2 จำนวนห้องพักที่ให้บริการนักท่องเที่ยว.....ห้อง
 - 2.3 พื้นที่ใช้สอยในบ้าน

☐ พื้นที่ห้องรับแขก.....ห้อง	☐ พื้นที่รับประทานอาหาร.....ห้อง
☐ ห้องน้ำ.....ห้อง	☐ ห้องครัว.....ห้อง
☐ พื้นที่พักผ่อน.....	☐ อื่นๆ.....
☐ อื่นๆ.....	☐ อื่นๆ.....
3. จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรองรับได้ต่อครั้ง.....คน
4. ระยะเวลาส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวเข้าพักต่อครั้ง.....วัน
5. การให้บริการอาหาร

☐ มื้อเช้า	☐ มื้อกลางวัน	☐ มื้อเย็น	☐ อื่นๆ.....
-----------------------------------	--------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------
6. การจัดระบบดูแลความปลอดภัย
 - 6.1 ยาสამัญประจำบ้าน มี ไม่มี

6.2 การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย

.....

.....

.....

7. ระบบการจองห้องพัก

.....

.....

.....

กิจกรรมที่จัดให้นักท่องเที่ยว

1. กิจกรรมภายในบ้าน

.....

.....

.....

2. กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

.....

.....

.....

3. กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

.....

.....

.....

4. กิจกรรมนันทนาการอื่นๆ

.....

.....

.....

การจัดการด้านการตลาด

การวางแผนประชาสัมพันธ์

.....

.....

เอกสาร สื่อประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

การสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

ผลิตภัณฑ์จากชุมชน เพื่อเป็นของที่ระลึก เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

ผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

.....

.....

.....

ประเพณี การละเล่นของท้องถิ่น.

.....

.....

.....

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในท้องถิ่น

.....

.....

.....

การดูแลรักษา

.....

.....

.....

1) ส่วนของชุมชน

.....

.....

.....

2) ส่วนของนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์

การรวมกลุ่ม

 มี

 ไม่มี

เข้าร่วมกลุ่มหรือไม่

 เข้า

 ไม่เข้า

ตำแหน่งในกลุ่ม.....หน้าที่.....

.....

จำนวนสมาชิกในกลุ่ม.....

เกณฑ์การรับสมาชิก.....

.....

การบริหารงานของกลุ่ม.....

.....

การจัดสรรเงินรายได้.....

.....

.....

การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น.....

.....

.....

ปัญหาในการดำเนินงาน.....

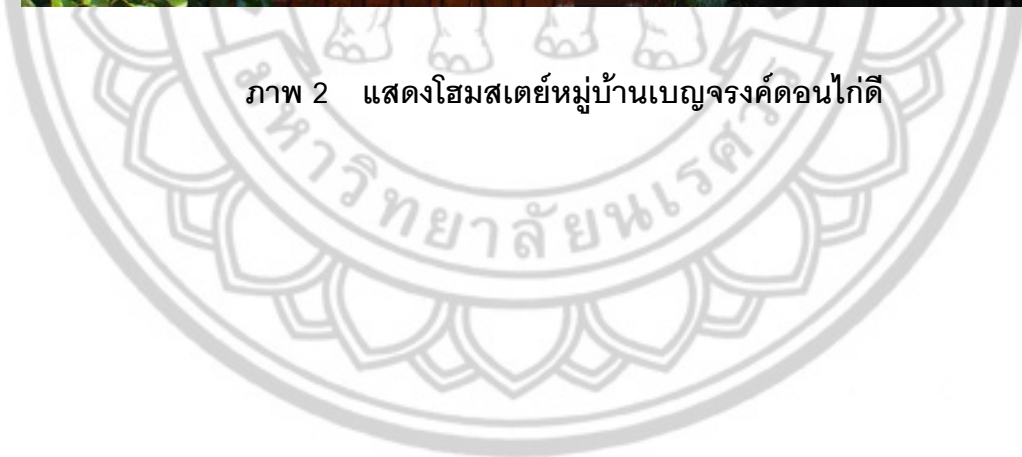
.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์

ภาพ 2 แสดงโสมสเดย์หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี

ภาพ 3 แสดงอุปกรณ์ภายในห้องพัก

ภาพ 4 แสดงเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

ภาพ 50 แสดงกิจกรรมการเขียนลายเครื่องเบญจรงค์ที่หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่

